

ZPRAVODAJ
GLADIRIS

145

ČERVEN 2018

INTRODUKCE MEČÍKŮ 2018:

RED BULL

BRAZOLETA

ENŠPÍGL

MINICAR

PANI MILENA

BARUNKA

BÍLÁ PANI

LUCIOLA

DANIEL

AGUNG

ALAMUT

ARTEK

BLESK

ČIMELICKÁ POEZIE

EVOLET

ILLIADA

KAETA

LIGNIT

MARTIN BARSECHIAN

ŠARLOTKA

URIASH

ZORNICE

ZVADLO

POZIAR

MARTUŠKA

ANDĚLSKÉ SVĚTLO

CÍSAŘSKÉ FIALKY

KRÁSNÁ ČARODĚJKA

VESELÁ VDOVA

HEKTOR

REFLEX

RELIKVIE

SILVIE MARIE

STANDA HLOŽEK

URŠULA

FALEŠ

HORIZONT

NOBLESA

POLEMIKA

KOMODOR

VANILLA CREAM

POLYGON

BIELA PLÁŽ

BIALA DAMA

MELANCHOLIA

FIOLETOWA RAPSODIA

SPELNIONE MARZENIE

POMARAŃCZOWA SŁODYCZ

CUD WIECZORU

PAMELA BEM

MISS POLSKI

MIŁOSNE PRZESLANIE

SŁODYCZ PORANKA

RADOŚĆ PORANKA

SENIORA

GORĄCE SERCE

UWODZICIELKA

BLAHOPŘEJEME JAROSLAVU KONÍČKOVÍ K UVEDENÍ JHO ODRŮDY "MONTEZUMA" DO MEZINÁRODNÍ GLADIOLOVÉ SÍŇ SLÁVY V USA

K ČLÁNKU JARNÍ VÝSTAVA STAŇKOV 2018:

BOJ S VELKOU NARCISOVKOU NA ZAHRADĚ JARDY BENEŠE

K ČLÁNKU: KAMARÁDI ODCHÁZEJÍ - VZPOMÍNKY ZŮSTÁVAJÍ

JURAJ BELIČKA ZE SKLABINE (SR)
ZEMŘEL 4. DUBNA VE VĚKU 70 LET,
PĚSTITEL MEČÍKŮ, ŠLECHTITEL, ORGANIZÁTOR, VYSTAVOVATEL
MEČÍKŮ NA SLOVENSKU, V ČECHÁCH A V POLSKU, PŘEDSEDA
SPOLKU GLADIOLA MARTIN, ČLEN GLADIRISU

VLASTIMIL NOVÁK Z HRADCE KRÁLOVÉ
ZEMŘEL V DUBNU VE VĚKU 92 LET, PĚSTITEL A ŠLECHTITEL MEČÍKŮ,
ORGANIZÁTOR A VYSTAVOVATEL MEČÍKŮ V ČECHÁCH A NĚMECKU,
DLOUHOLETÝ ČLEN REDAKČNÍ RADY GLADIRISU,
PŘÍSPĚVATEL DO ZPRAVODAJE GLADIRISU

MILOŠ DOSTÁL Z LETOHRADU-KUNČICE
ZEMŘEL V KVĚTNU VE VĚKU 75 LET, PĚSTITEL, ŠLECHTITEL,
ORGANIZÁTOR VÝSTAV, VYSTAVOVATEL, A PŘÍSPĚVATEL
DO NAŠEHO ZPRAVODAJE GLADIRISU

KAREL MACEK Z TEPLIC
ZEMŘEL 27. ÚNORA VE VĚKU 73 LET, PĚSTITEL MEČÍKŮ,
VYSTAVOVATEL A PŘÍSPĚVATEL DO NAŠEHO ZPRAVODAJE
GLADIRISU

ČEST VAŠÍ PAMÁTKE

ZPRAVODAJ GLADIRIS č. 145

Ročník 50, červen 2018

Pro potřebu svých členů vydává SZO ČZS Gladiris, specializovaná organizace pěstitelů mečíků, kosatců a denivek při Územní radě ČZS v Novém Jičíně.
Neprodejně.

Řídí redakční rada ve složení:

Václav Heicl, E. Hyblerové 526, 149 00 Praha 4-Háje

Petr Mimránek, 763 01 Mysločovice 169

Ing. Zdeněk Krupka, Malotická 1646, 190 16 Praha 9

Ing. Dušan Slošiar, 373 02 Neznašov 16

e-mailová adresa:

vaclav.heicl@techlib.cz

mimranek@gladioland.eu

krupka@kgardens.org

dusan.slosiar@tiscali.cz

*Obrazovou část připravil Ing. Dušan Slošiar.
Za věcnou správnost příspěvků odpovídá autor.*

Obsah:

<i>Aktuálně</i>	2
<i>Přátelé odcházejí – vzpomínky zůstávají</i>	4
<i>John Pilbeam</i>	9
<i>Zpráva předsedy o činnosti organizace Gladiris za rok 2017</i>	10
<i>Zpráva o hospodaření SZO ČZS Gladiris Nový Jičín za rok 2017</i>	12
<i>Zpráva revizní komise SZO Gladiris Nový Jičín za rok 2017</i>	13
<i>Usnesení VČS Gladiris konané dne 3. února v Otrokovicích</i>	14
<i>Nejlepších 10 gladiol v roce 2018 – pravidla ankety</i>	15
<i>Výsledky hodnocení a ocenění mečíků za rok 2017 v Ruské federaci a USA</i>	16
<i>Introdukce mečíků 2018</i>	19
<i>Pěstování denivek v ČR</i>	25
<i>Netradiční pěstování gladiol</i>	29
<i>Rychlá a spolehlivá metoda výsadby brutu</i>	31
<i>Použití kvapkovej závlahy při pěstování, aj gladiol</i>	32
<i>30 let osady Mexiko</i>	34
<i>Jarní výstava Staňkov 2018</i>	35
<i>Termíny výstav mečíků v roce 2018</i>	36
<i>Prosba paní Čablové o pomoc</i>	36

Fotografie na obálce: Semenáč Ing. Pavla Nejedla z křížení Gypsy Lord x Unhibited.

Aktuálně

Petr Mimránek

Protože od výroční schůze a posledního vydání zpravodaje uplynulo hodně času, tak bych rád informoval o následném dění v organizaci. Je již druhá polovina června a počasí letošního jara velmi nezvykle urychlilo dozrávání obilovin i ovoce. Například třezalka, která kvete, co pamatuji, již po mnoho let na svátek Cyrila a Metoděje, nyní již odkvétá. Mečíky mají u některých pěstitelů klasy venku. Proto určitě dojde ke změnám termínů výstav. Sledujte aktuality na webu Gladiris.

Zúčastnil jsem se na Slovensku výroční schůze martinského Gladiol klubu ve Vrútkách. Vzal mne tam autem pan Novotný, pan Slošiar nechal auto u pana Rýznara a všichni jsme se vydali na cestu. Jako obvykle schůze proběhla ve výborné náladě a oslavili jsme výročí 70. narozenin předsedy Juraje Beličky. Na Juru čekalo velké překvapení, dostal ve starodávném stylu vyřezaný včelí úl, ve kterém místo plátů s medem bylo místo na nějaké občerstvení. Juraj slzel radostí, tak ho to potěšilo. Asi za čtrnáct dní, po Velikonocích, došla nečekaná zpráva, Juraj zemřel. Našli jej na zahradě mezi úly, mezi svými včelami, kde nečekaně ukončil život.

Mečíky měl právě připravené na sázení. Jeho rodina, manželka i dva synové, Jaroslav a Igor, byli bezradní. Volal jsem Standovi a rozhodnutí bylo okamžité, jedeme na pohřeb. Jeli jsme čtyři z Moravy, já, Standa Novotný, pan Rýznar a paní Kubíčková. Pan Rýznar objednal v květinářství v Hulíně krásnou kytici se stuhou, také Helenka vezla kytici.

Napočítali jsme na 450 a možná až pět set lidí v kostele a na hřbitově. Juraj byl ve své obci známý a velmi oblíbený. Sklabiňa je partyzánská obec a vzniklo zde první středisko Slovenského národního povstání, je to velmi pěkná vesnice obklopená horami. Ze slovenských pěstitelů zde byli snad všichni, dostali jsme pozvání od rodiny zemřelého, ale protože nás bylo opravdu mnoho, rozhodlo se, že smuteční rozloučení za mečíkáře uděláme v restauraci ve Vrútkách. Znovu po 14 dnech jsme se nečekaně setkali a slovenští pěstitelé si hned zvolili nového předsedu a to doktora Juraje Matušeka. Myslím, že Jurko Belička bude slovenským mečíkářům velmi chybět, pro svou autoritu i dobrosrdečnost. Pěstuji jeho sorty, vždy při setkání mě něco předal. Za jeho nejpodarařenější mečík považuji RAJATHOS, který vznikl zkřížením mého Ráj Srdce a Hajdučkova Athosu. Při odjezdu jsme se dozvěděli, že jeho syn převezme po otci pěstování a dokonce bude i vystavovat.

Dále přišlo oznámení, že zemřel Vlastík Novák. Byla by to dlouhá historie, všechno o něm napsat, pro mne jsou to vzpomínky na dvoudenní výroční schůze v Hradci Králové. Jízda třech aut, autobusu s vystavovateli, chladírenského vozu s mečíky a sudy piva, a dalšího autobusu s městským orchestrem města Hradce Králové do Magdeburku, to jsou vzpomínky nezapomenutelné. Dostal jsem od něj mnoho dopisů, kde bylo vidět, jak mečíky miluje, jak jim dává různé pěkné i podivné názvy, které by nikoho snad ani nenapadly. Poslední roky se staral o nemocnou manželku a záhony na sázení mu pomáhal porýt pan Toušek, který byl jeho blízkým přítelem.

S Milošem Dostálem jsem se blíže seznámil na jeho výstavě mečíků v Letohradě. Později měl zaplavenou zahradu povodní a mnoho květin mu vyhnulo. Pěstoval lilie, tulipány, narcisy a mečíky, které začal poslední roky i křížit. Byl silný kuřák a nepřestal ani po mnoha operacích, až opravdu poslední půlrok musel být na dýchacím přístroji. Obdivoval jsem ho, jak z mála brutu uměl napěstovat, rozmnožit a dobře prodat

některé ruské odrůdy, které se mě nedařily.

Následovalo pozvání do Prahy na setkání předsedů specializovaných organizací, kam jsem jel s panem Chlebišem. Některé organizace mají jen velmi málo členů, a stále pracují. Mezi větší patří liliáři, jiřinkáři, a samozřejmě naše organizace. Mnozí organizují přednášky, zájezdy pro členy, dodávají květy na výstavy a podobně. Většinou jejich aktivní členové bydlí blízko sebe a to je velký rozdíl proti Gladirisu, jehož výbor je prakticky ze všech konců republiky a tak musíme vše operativně řešit telefony a mailem. Bylo mě tlumočeno pozvání na výstavu Flora Olomouc, letní etapu, která se koná tradičně 16. – 19. srpna. Expozice mečíků má být umístěna v pavilonu A, a Pavlína Švecová bude kontaktovat jednotlivé vystavovatele.

Letos připravuje za podpory ČEZ již třetí velkou výstavu přítel Slošiar. Kdo přijel do Neznašova, vždy viděl krásnou výstavu se vším všudy, oceňme i pracovní pozadí, kolik to stojí práce a námahy od jednoho aktivního člena, který řeší i jiné úkoly důležité pro činnost a funkčnost organizace.

ČZS čelí velkému úbytku členů a očekává se, že po nutném zvýšení členského příspěvku pro následující rok členů dál ubude. Také ubývá odběratelů časopisu Zahrádkář.

V letošním roce si dal velkou práci pan MUDr. Kříž napsáním článku o pěstování mečíků do Zahrádkáře, protože stále je potřeba připomínat, jak se o mečíky starat. Také napsal články o pěstitelích Pavlu Nejedlovi a Dušanu Slošiarovi a ještě vyjde i článek o šlechtiteli lilií a kosatců Antonu Megovi. Tyto články vykreslují nadšení našich šlechtitelů. MUDr. Kříž v letošním roce organizuje výstavu lilií „Zahrada Vysočiny“ na zámku v Žirovnici dne 14. – 16. července. Tuto mezinárodní výstavu pořádá 1. ZO ČZS Žirovnice.

Odkvetly rychle narcisy a tulipány a byl jsem pozván k Dušanovi na prohlídku jeho nového šlechtění kosatců. Jel jsem tam vlakem s panem Rýznarem. Dušan nás odvezl k sobě od vlaku z Tábora. Udělal úctyhodný kus práce a navzájem soutěží ve šlechtění s Pavlem Nejedlem a Antonem Megem. Taková zdravá soutěž musí slavit dříve nebo později úspěchy, také pro to, že jsou v kontaktu s nejlepšími šlechtiteli v zahraničí. Svoje letošní novinky v šlechtění uveřejnil na webu.

V letošním roce proběhl konvent evropských šlechtitelů kosatců ve Vilnius, který navštívili pánové Krupka a Seidl. Snad se dočkáme do dalšího zpravodaje nějakých informací o tomto setkání. Nyní když píše tento článek, začínají již kvést denivky o více jak 14 dní v předstihu. Po horkých dnech se ochladilo, a to denivkám nesvědčí. Docházejí zprávy o krupobití, vodě i suchu, počasí si zase s námi zahrává. Někde mám první klasy mečíků a dnes 25. června rozkvetl první mečík. Proto neváhejte, kupte si zápisník a připravujte se k vyplnění anketních lístků. Slyšel jsem různé výmluvy, že pěstitelé nemají přehled, nebo určité sorty nepěstují, ale přece mohou porovnávat na výstavách. Anketu budeme na výroční schůzi znovu losovat a jeden vylosovaný obdrží zajímavou cenu.

V příštím roce budou volby nového vedení organizace. Myslím, že mohu mluvit za všechny členy výboru, rádi bychom předali štafetu mladým. Já osobně bych chtěl ukončit svou funkci předsedy, proto si včas celou situaci promyslete a navrhněte na příští schůzi nová jména.

Přátelé odcházejí – vzpomínky zůstávají

Ing. Dušan Slošiar

Tento rok mne decimuje sucho a ještě jsem navíc dostal čtyři smutné zprávy o úmrtí našich členů. Všichni to byli výteční kamarádi, které jsem osobně znal a těšil jsem se na setkání s nimi. Proto mi dovoluňte, abych se v následujících řádcích podělil o své vzpomínky na ně.

VLASTIMIL NOVÁK

Poprvé jsem se s Vlastimilem setkal v době, kdy jsem začínal v Gladirisu, okolo roku 2000. Vlastimil byl v té době už vyhlášeným šlechtitelem, jeho mečíky byly dosti divoce barevné a to mne osobně fascinuje dodnes. Tak jsem ho vždy navštívil při schůzi Gladirisu a kupoval od něj mečíky. Byl to básník, o každém semenáči, který mi nabízel, dokázal básnit, jaké to má lemované oko, jak je zkadeřen atd., takže jsem neodolal. Kam chodil na nápady na jména mečíků, nevím, ale v zápisníku měl již předem připravené pojmenování, až stovku jmen. Většinou měl pravdu, vzpomínám na jeho odrůdy, které jsem pěstoval řadu let, jako: ACAVANGO, AMON, EMINENT, FLITR, CHARLESTON, JAMAJKA, JARMARK, KANTYLENA, KATAMARAN, MANEKÝNA, METÁL, MÚZA, OPAT, OPOJENÍ, ORANŽOVÝ PŮVAB, PUSINKA a VYSVĚDČENÍ. Mnoho jeho odrůd pěstuji i v současnosti a potěším se vždy, když kvetou, jako například: AORTA – nádherně sněhobílý s výrazným červeným okem, BUDHA – hnědý s červeným okem, HONORACE a ILUZE – divočiny, LEHKÁ HOLKA – šíleně zmalovaná dekoračka, ale všechny ženy, co ji vidí na výstavách, i když udrží rozvinutých 5 květů a dosti trpí virózou, ji chtějí. OČNÍ STÍNY a MODŘENKA – modrá barva. Na modrých a oranžových si obzvláště zakládal. I když Vlastimilovy klasy byly v minulosti spíše kratší, dekorační, tak odrůdy, které pěstuji, jako je fialová s okem SIRÉNA a velice raný STRÍBRNÝ LOSOS, dávají dlouhé výstavní klasy.

Před deseti roky v roce 2008 přinesl Jarda Toušek rozhovor s Vlastimilem ve zpravodaji Gladirisu č. 126, kde jsme se o jeho životě mohli dovědět více, za to Jardovi moc děkuji a uvítali bychom více takových článků. Vlastimil Novák se narodil v Letohradě, jako dítě poznal osobně Alfonse Muchu, který u nich bydlel. Protože také rád maloval, chtěl se stát rovněž malířem. Jenže když končil gymnázium za druhé světové války, tak vysoké školy byly zavřené, nezbylo mu, než začít pracovat v tiskárně v Praze. Po vojně poté pracoval v tiskárně v Hradci Králové, ještě i deset let po nároku na důchod, dosáhl vysokého postavení jako vedoucí výroby, ač byl nestraník. Také 12 let učil učně na polygrafické škole. Poslední roky mu pomáhal s rytím a sázením Jarda Toušek. Jednou mu učarovaly mečíky, tak se stal členem Gladirisu a Gladiol Clubu Bratislava. O svých pěstitelských začátcích napsal článek do zpravodaje č. 51:

HOBBY HOBBY

Vlastimil Novák – říjen 1982

Hobby – koníček, je specializovaná zájmová činnost jedince, který plně propadl nějaké té vášni. I já jsem sbíral známky, zápalkové nálepky, pohlednice, ale pořád to nebylo, co by se dalo nazvat koníčkem. Přišel však můj čas, kdy se mi do ruky dostal odborný časopis Náš mečíkář. Přečetl jsem

jej pozorně a podtrhuji celý, jako když čtu sportovní stránku denního tisku. Bylo toho najednou trochu mnoho. Původně jsem si myslel, že se mi dostal do rukou časopis vydávaný pro českou menšinu v zahraničí, neb na několika stránkách byla jen samá anglická slova. Prokousal jsem se tím a pochopil souvislost anglických slov s názvy mečků. Obětoval jsem 47 Kč a koupil anglicko-český kapesní slovník. Hned jsem byl o veliký kus dále. Takový PINK ELEPHANT je karafiát slon, neb růžový slon, RED GINGER je červený pepř, RUFLED WAX rozcuchaná svíčka, OWL SOUP soví polévka, jen ZZ-ZZ Jo 80 se mi nepodařilo přeložit.

Další číslo odborného časopisu mi vyrazilo dech. Jednalo se o křížení mečků. Je to věda, ale co by zapálený člověk pro věc neudělal. Sehnal jsem další odborné časopisy i ze zahraničí, a to Svet Gladiol. Pak jsem to rozjel. Na nákup mečků od organizovaných pěstitelů se mi nepodařilo sehnat půjčku, o novomanželské nebyla ani řeč a ostatní se vztahují buď na vybavení bytu, případně opravu domku. S mečký není nikde počítáno a myslím si, že je to velký nedostatek. Nakoupil jsem štětečky, pinsety, lahvičky na sběr pylu, nový zápisník a barevné tužky, vše velmi potřebné na zajištění kvalitního křížení. Barevný televizor byl škrtnut z rodinného rozpočtu, barvu budu mít na zahrádce a za uspořené peníze jsem koupil dostatek hlíz mečků.

Křížení a rozmnožování je pevný zákon přírody, o tom jsem již věděl dost, ale s kytičkami jsem neměl dosud žádné zkušenosti. Živý tvor se může tomuto milostnému aktu bránit, pokud mu nevyhovuje partner(ka), v případě, že k tomu přece dojde, je to uváděno jako znásilnění. Nevím, jak na to reagují květiny, ale kdyby platil zákon i zde, tak by takoví šlechtitelé jako RNDr. Rýznar, Ing. Poláček a další nevězeli za celý život z nápravného zařízení.

Vzal jsem si celé potřebné vybavení a vyšel jsem do zahrady plné květů. Sebral pyl z jednoho mečku, přešel k druhému, který jsem chtěl opylit. Dočetl jsem se, že umělé opylování není tak účinné jako od včel, protože včely květinu svými dotyky patřičně rozruší, což má velký vliv na přijetí pylu a výsledky křížení. Nevím, jestli mečik reaguje na zvuk, to jsem se nikde nedočel, zanedbání by se mi však mohlo vymstít. Proto jsem začal bzučet jako včela a vytrvale štětečkem lechtal bliznu po všech stranách. Po půlhodinovém snažení jsem uspokojen ustal, neb jsem udělal práce více než roj zdivočelých včel, nepočítaje zvukovou kulisu, která byla tak intenzivní, že spolubydlící se vykláněli z oken. Kroucení hlavami bylo na místě, neboť jsem jim bránil svým tělem v plném výhledu.

Jak jsem stoupl v ceně, to je samochvála. Nevím, jak se to rozneslo po celé čtvrti, když něco jako tam-tam nebo kouřové signály se u nás nevyskytují, faktem je, že mne lidé nejen v domě, ale i na ulici uctivě zdravili, dělali mi místo a někteří se ptali, zda nepotřebuji pomoc. S díky jsem odmítl, neboť takovouto práci může dělat člověk naprosto do všeho zaspěčený.

Pak už jsem sklídl semeníky. Řídil jsem se opět podle návodu, semínka zdrsnit, neb obrousit, zbavit je mastného obalu a tím zajistit perfektní klíčivost. Celý měsíc pro mne neexistovala televize, ani jiné povyražení. Pilníčkem na nehty jsem jednotlivá semínka zpracovával. Dnes už se nedivím ceně hlíz.

Semena vzešla, mám hlízky a už se těším na květy. Budu jedním z vás, pěstitelé, držte mi palce, pokud ještě nějaké máte po broušení semínek. Poradte mi, jaké mám dát názvy svým výpěstčkům – nevím, jsem bezradný. Snad PINK ORANGUTAN, VOSKOVÉ HEDVÁBÍ, ROZCUCHANÁ POLÉVKA, nebo se to nehodí?

Vlastimil Novák vyšetřil okolo 200 odrůd mečíků, u některých se mi podařilo sehnat fotky a uveřejnit na mém webu www.gladiris.cz ve fotogalerii šlechtitelů, kde naleznete přes 130 jeho odrůd.

I tento rok Jarďa Toušek uvedl Vlastimilovy odrůdy FALEŠ, HORIZONT, NOBLESA a POLEMKA. Vlastimil za svého působení zorganizoval v Hradci Králové 5 celostátních výstav a to 3x mečíky a 2x kosatce. Taky zorganizoval první zahraniční výstavu Gladirisu, v německém Magdeburgu, článek o ní jsme přetiskli u příležitosti 50. výročí naší organizace ve zpravodaji č. 139 v roce 2015. Jaký to byl obětavý člověk, svědčí jeho osobní práce pro naši organizaci Gladiris a vydávání našeho zpravodaje. Do roku 1982 se zpravodaj klepal na psacích strojích a následně se kopíroval na cyklostylech a takto se zasílal sešitý ve formátu A4 nečíslovan našim členům, kteří si ho ukládali do barevných obalů. Protože Vlastimil pracoval v tiskárně, učil učně, tak od roku 1982 začal redigovat a tisknout zpravodaj jako časopis ve formátu A5 počínaje číslem 49. Až do roku 1992 zajišťoval tisk celých 10 let, kdy se pro onemocnění Vlastimila ujal tisku Petr Mimránek ve Zlíně. Kromě tisku psal taky hodně článků o výstavách, hodně povídek a básní, kterými zpestřoval náš zpravodaj. Já osobně pracuji na zpravodaji několik let, vím, co to je za práci, vypáčit z vás nějaký ten příspěvek, doprošovat se vás, potom to naklepat v počítači, poskládat barevnou přílohu, ujednotit písmo, udělat to tak, aby počet stran byl dělitelný 4, předat tiskárně a rozestat členům. Takže ještě dlouho budu vzpomínat na Vlastimila Nováka, na jeho šlechtění a práci, kterou obětoval pro naši organizaci. U mne zůstane zapsán jako obětavý romantický gentleman.

JURAJ BELIČKA

Jako každý rok, i letos jsme měli možnost se s Jurkem setkat začátkem února na naší schůzi Gladirisu v Otrokovicích, kde nám při večerním promítání ukázal nové nádherné semenáče, které se objevily na jeho zahrádce v minulém roce, také porost kytek, co tam měl vysetý pro včelky, které také choval a vždy říkal, že včely jsou užitečnější, protože je z nich i nějaký finanční zisk. Protože naše organizace Gladiris a Gladiola Martin jsou navzájem člensky promíchány, tak jsme se já, RNDr. Rýznar, Petr Mimránek a Ing. Stanislav Novotný, coby současně členové Gladioly Martin, 17. března zajeli tradičně zúčastnit schůze Gladioly Martin do Vrútek. V té době zrovna Juraj dosáhl 70 let věku, tak kromě gratulací od nás všech dostal darem z kmene vyřezávaný dřevěný trezor na pohoštění, v podobě starodávného úlu, pokrytý šindelem, z čehož měl velkou radost. Já jsem Jurkovi dovezl jeho semenáč Bel. 303/145, pár cibulí a brut, který mne před léty daroval, zelená vitální 400. Jurko ji viděl vloni, když jsem ji vystavoval v Žirovnici, jemu se prý nějak ztratila, tak po ní zatoužil. Byl jsem rád, že jsem mu mohl vyhovět. Na oplátku jsem od něj dostal 3 nové semenáče, které testuje.

Za 14 dní poté mi po ránu volal Peter Lelek, že Juraj náhle zemřel, to byl pro mne šok, ze kterého se dodnes nemůžu vzpamatovat. Našli ho již bez života mezi úly. S

Jurajem, jako i s ostatními členy Gladioly Martin, jsem se seznámil krátce po mém vstupu do Gladirisu. Spolu jsme vystavovali 4x v Žirovnici, 2x v Bytči, 2x u mne v Neznašově, 2x v Olomouci, v Krakovanech, Martině, v Novém Jičíně, v Bojnících i v polském Rybniku. Juraj byl velké obračisko, bezkonfliktní, pohostinný. Jako předseda klubu měl velkou autoritu a jeho slovo platilo. Měl také řečnický dar, což mu náš předseda záviděl. Na výstavách za ním neustále chodili vystavovatelé, hlavně ženy, s prosbou, aby jim určil jméno odrůdy, takže Juraj všeho nechal a běhal od stolu ke stolu a svoji expozici doděloval pozdě večer.

Juraj Belička bydlel v obci Sklabiňa v Turčianskej kotlině, v obci byl populární, zajímal se o fotbal, společenské a kulturní akce. Před důchodem pracoval jako mechanizátor zemědělského družstva, kde byl i v představenstvu. S pěstováním mečíků začal na počátku 80. let. Přivedl ho k tomu bratr Bohuš, který byl členem Gladiol Clubu. Už na první celostátní výstavě na Slovensku v roce 1983 upoutal dlouhými klasy a zakrátko začal křížit. V roce 1995 zaregistroval první mečík ZÁPAD SLNKA, v dalších letech KÚPELNÁ KRÁSKA, MASKOVANÁ JUDITA, POLÁRNA ŽIARA, a tak pokračoval až do tohoto roku, kdy introdukoval růžově lososový POLYGON a nádherný bílý s karmínovým očkem a zeleným lemem petálu BIELA PLÁŽ. Myslím, že ten bude velmi dlouhé roky ozdobou všech výstav mečíků. Celkem introdukoval přes 100 mečíků a řada semenáčů čeká na uvedení. Osobně jsem pěstoval nebo ještě pěstují jeho odrůdy AMÁDEUS, ANNAMÁRIE, ANTIKA, CITRUS FERNET, ČÍNSKÝ SEN, DRACIE OČI, FESANDA, KATKA B, MAXI CITRON, OSTROV LÁSKY, PAVLÍNKA, PLAMENIAK, RAJATHOS, SKRYTÁ VÁŠEŇ, SPRÁVNÁ SUSAN, TURČIANSKE TEPLICE, TWIST, VÍLA DUDINKA, ŽIVÁ PANORÁMA a množství semenáčů. O některé jsem časem přišel, ale většinu si stále držím a těším se, kdy pokvetou. Ne náhodou jeho mečík RAJATHOS zvítězil v anketě Gladirisu v uplynulém roce.

Juraj dělal předsedu spolku Gladiola Martin, každý rok se spolkem organizoval několik vlastních výstav, dalších se zúčastňovali, takže od poloviny července do konce srpna každý víkend vystavovali. Dělal jsem mu s radostí kurýra, s úkolem odvést léčiva pro včelky Ivanu Šaranovi, nebo zpravodaj MUDr. Křížovi, na oplátku jsem od něj dostával sklenici vynikajícího medu. Věřím, že i po jeho odchodu budou zbylí členové pokračovat v jeho práci a v dobrém vzpomínat na obětavé obračisko, vynikajícího šlechtitele, hostitele, organizátora desítek výstav a předsedu spolku, který zanechal za sebou obrovský kus práce v propagaci, pěstování a šlechtění mečíků ve střední Evropě. Jeho úsměv nám bude velmi chybět.

KAREL MACEK

S Karlem jsem se seznámil před mnoha lety na jedné místní výstavě mečíků u Tábora, kde jsme oba vystavovali. Bydlel v Teplicích, byl vášnivým pěstitelem mečíků, vozil je do obchodu. Protože mu jeho malá zahrádka nad Teplicemi nestačila, tak něco vysadil i u příbuzných zde na jihu Čech. Před důchodem pracoval jako chemik. Když jsme dali slovo, zjistili jsme, že máme stejnou krevní skupinu, jako členství v Gladirisu, mečoury a trabanty. V té době jsme s mým sousedem Frantou založili trabantový klub „SRŠÁNI NEZNAŠOV“ a bibli v okolí závody do vrchu, nebo jízda na hulváta a podobné kraviny. Karel mi řekl, že má po trabantech hromadu náhradních dílů, že mu to ve sklepě zahradního domku akorát překáží a rád se toho zbaví. Tak jsem ho navštívil a zbavil ho toho trápení. Nějaké startéry, indukční cívky, dynamo, blinkry atd.

Samozřejmě jsem si prohlédl jeho mečíky, měl je opravdu pěkné a zdravé. Taky se pochlubil bedlami, které mu taky rostly na zahrádce. Já jsem potom postavil dvoumotorového trabanta se třemi nápravami a v závodech do vrchu jsem neměl konkurenci. Fotil digitálem, ale i když měl počítač, nedokázal jsem ho přesvědčit, aby si pořídil internet, abychom mohli lépe komunikovat. Také pěstoval kosatce a jednou se na ně přijel podívat zase ke mně. Zůstali jsme v telefonickém kontaktu. Zajímalo ho, kdy vyjde další zpravodaj, také mne poskytl hromadu fotek mečíků, řadu jsem potom použil, když jsem dělal fotogalerie šlechtitelů na mém webu. V posledních letech ho postihly dvě mrtvice, i když už pěstovat nemohl, těšil se na katalogy Jardy Konička a Pavla Nejedla, dokázal se v nich dle vyprávění jeho manželky kochat i několik týdnů. V minulosti také přispěl do našeho zpravodaje článkem o desinfekci půdy. Byl to nezištný kamarád, na kterého budu rád vzpomínat.

MILOŠ DOSTÁL

S Milošem jsem se seznámil před mnoha lety na schůzi Gladirisu, dvakrát jsme i spali na jednom pokoji. Miloš mi vyprávěl, jak pěstuje mečíky s kamarádem v areálu bývalého zahradnictví, že je tam dobrá půda a mečíkům se tam daří. Objednal auto pisku a sázel bruty s velkým úspěchem. Pravidelně jezdil na členské schůze a byl tak v kontaktu s našimi pěstiteli a šlechtiteli. K 700letému výročí Letohradu uspořádal velmi úspěšnou výstavu mečíků, a vybral z Mimránkových semenáčů naprosto unikátní skoro černý mečík, pro který měl hned jméno „Supí Hora“, dokonce jej namnožil, ale někde se stala chyba a záměnou o něj přišel.

Před pár lety mi kamarád uvolnil pole u jeho chalupy, s dvěma malými rybníky, a protože jsem se chystal udělat výstavu mečíků u nás v Neznašově, tak jsem začal shánět nějakou sadbu. Protože v té době už jsem měl mečíků pár, jen pro potěšení, a věnoval jsem se hlavně kosatcům, Petr Mimránek mi poradil, že Miloš mečíky pro onemocnění omezuje a potřebuje se části hlíz zbavit. Tak jsem mu zavolaal, nabídl mi asi 2000 hlíz a k tomu hromady brutu za slušnou cenu, neváhal jsem a vyrazil za ním do Letohradu, kde měl pěkný domek, upravenou zahrádku, až jsem se styděl za mojí sbírku plevele před naší chýší. Ani jsem nevěděl, o jaké odrůdy se jedná, až doma, když jsem se přehrabával v jednotlivých bednách, co mi Miloš podstrčil, jsem zjistil, že měl opravdu pěknou sbírku, hlízy byly opravdu kvalitní, objevil jsem tam odrůdy jako GENERÁL PATTON, MONTEZUMA, hromadu ruských odrůd, o kterých jsem ani nevěděl.

Časem jsem vyzpovídal Mimránka, tak mi Petr vyprávěl, že Miloš byl i nimrod, flintu však prodal, protože oči mu již nesloužily, jak by měly. Tak začal i rybařit a jeho přáním bylo zachytat si se mnou sumce na Vltavě. Poznal ho i jako výborného kuchaře, jeho specialita byla srnčí guláš a zavařená pečenáče z kaprů, nebyl pro něj problém vykrmit desítku vepřů, naporcovat je a dobře prodat, vyráběl i speciální domácí whisku, nejezdil jen k Petrovi, dělat mu inventuru mečíků do garáže, ale také k Jardovi Kovaříkovi pomoci s čistěním mečíků, nebo pomáhal i u Pavla Nejedla s vytápěním skleníku. Poslední rok však k Petrovi přijel ukázat spousty fotografií svých semenáčů. Některé byly velmi pěkné a velmi zajímavě o všem mluvil. Mezi mečíky, které jsem si od něj přivezl, byly i jeho dvě odrůdy OHNIVÝ MÍČ-II a MAD FLOWER. Jsou to obě dobré řezové odrůdy a mám je stále. Poslední dobou mu pomáhala s mečíky jeho žena Božena. Rád budu na Miloše vzpomínat.

John Pilbeam

Petr Mímránek

Je tomu již dvacet jedna let, co John Pilbeam se svým přítelem Arthurem Smithem navštívili naši výroční výstavu mečíků v Novém Jičíně. Vzpomínám na něj rád, protože na výstavě nám předvedl pečlivé hodnocení výstavního exponátu. Mě obdaroval stříbrnou medailí anglické královské společnosti. Byl zde na pozvání Ivana Šarana a Jardy Konička, které navštívil i u nich doma a navštívili i zahrady dalších pěstitelů.

Při korespondenci s Bruceem Elwellem a Billem Owenem, kteří mají na starosti registraci mečíkových odrůd v NAGC, jsem se dozvěděl smutnou zprávu, že John letos na jaře, 23. března, zemřel. Ještě na Vánoce v minulém roce jsme si psali, poslal mě několik svých hybridů botanických mečíků. Jeho poslední vášní bylo právě křížení přírodních mečíků z Kapska. Psal mě, že větší část předal příteli do Holandska a malou ukázkou poslal i mě. Mečíky jsem předal panu Heiclovi, který je úspěšně dovedl do květu a některé i nafotil. John Pilbeam byl na jaře 2016 slavnostně zařazen do síně slávy, kterou spravuje severoamerická společnost NAGC. A cenu mu osobně přijeli předat jeho přátelé z USA.

John, farmářův syn, byl dobře obeznámen s koňmi, podílel se na korunovaci královny Alžběty II. Sloužil u elitního jízdního pluku, a také se účastnil ceremonie „hudební jízda“. Po vojenské službě se dál věnoval nadšeně koním, až do doby, kdy vážný pád, zlomení lebky a pánve mu tuto životní cestu zkřížil.

V roce 1951 byl obdarován nějakými mečíkovými hlízkami, což jej velmi zaujalo a především jej zaujala modrá barva. Byla to sorta „RAVEL“, od K&M, z Holandska. Do Britské mečíkové společnosti vstoupil v roce 1956. Inspiroval vznik BGS Sussex Group. Jeho hlavní role v BGS byla práce tajemníka pro zkoušky a hodnocení gladiol v letech 1979 až 2013. V této době se seznámil s mnoha pěstiteli mečíků po celém světě. S Ivanem Šaranem a Jadou Koničkem si mnoho let dopisoval a mečíky vyměňoval. V posledních letech byl uznán jako čestný člen a vicepresident BGS. Vypěstoval mnoho odrůd, zpočátku se zabýval drobnokvětými gladioly, ale nejen jimi. Například odrůda COTE DE AZURE, 584, byla uvedena u firmy J&P Snoek v Holandsku v roce 1993, a tato obří modrá je stále nabízena v maloobchodě ve Velké Británii z holandského dovozu. Já pěstuji jeho velkokvětou kouřově červenou sortu RED SMOKE.

John Pilbeam přispěl i k znovuoživení starého hybridu *Gladiolus brenchleyensis*, který vyšlechtil v polovině 19. století Stephen Hooker v Brenchley křížením *G. psittacinus* a *G. floribundus*. Tento hybrid byl v druhé polovině 19. století a ještě i začátkem 20. století v Anglii poměrně populární, poté ale postupně upadl do zapomnění a již dlouho byl považován za ztracený. A to až do roku 2003, kdy pořádala britská společnost pro obnovu historických zahrad přednášku o obnovách významných historických zahrad. Na přednášce bylo zmíněno, jak velké problémy při obnově původního vzhledu zahrad způsobuje nedostupnost starých, v době založení zahrad pěstovaných odrůd. Mezi příklady takto nedostupných rostlin byl zmíněn i *G. brenchleyensis*, jehož obrázkem ze starých publikací byl výklad doprovázen. Po skončení přednášky se na přednášejícího obrátil jeden z posluchačů s tím, že má na své zahradě cosi velmi podobného jednomu z promítaných obrázků nedostupných

rostlin. Byla dohodnuta návštěva a skutečně byly na zahradě nalezeny dvě skupiny po asi dvaceti rostlinách vzhledově odpovídající starým vyobrazením. Několik hlíz a brutů bylo následně zasláno i Johnu Pilbeamovi coby známému specialistovi na botanické hybridy mečíků. John nejenže určil, že se skutečně jedná o ztracený *G. brenchleyensis*, ale také se postaral o jeho namnožení na 150 hlíz.

Zpráva předsedy o činnosti organizace Gladiris za rok 2017

Vážení mečíkáři, mečíkářky a všichni přátelé naší specializované zahrádkářské organizace Gladiris.

Všechny přítomné zdravím a také zdravím všechny naše členy, kteří se z různých důvodů nemohli dostavit. Zdravím přátele ze Slovenska a Polska. Současně vítám nové členy a věřím, že budou v našem kolektivu spokojeni. Předpokládám, že si dnes najdete dost času na výměny mečíkových hlíz a přátelské diskuse a přihlásíte se také do veřejné diskuse.

Jak všichni tradičně očekáváte, připravil jsem zhodnocení minulého roku, což je moje povinnost. Především chci poděkovat všem, kteří pro naši organizaci aktivně pracují a propagují pěstování mečíků. Nejvíc práce vidím tam, kde se konají výstavy, tam směřuje mé největší poděkování. Vím, dá to hodně starostí a práce uspořádat výstavu. Také děkuji pěstitelům, kteří se výstav zúčastňují a dovezou své nejlepší výpěstky předvést návštěvníkům. Tímto je inspirují, aby se nejen kochali květy, ale také začali mečíky pěstovat, nebo dokonce šlechtit. Děkuji za příspěvky do zpravodaje o výstavách a jsem rád, že všichni pořadatelé si berou za povinnost o výstavě napsat, nebo alespoň někoho požádat o odborné posouzení. Důležité je také uspořádat vyhodnocení a diváčkou anketu. Ve zpravodaji máte proto souhrn všech výstav a tím přehled za celý rok, kde byly mečíky k vidění. Za nejhodnotnější příspěvek ve zpravodaji č. 144 považuji článek Petra Šmída, který výstavu v Rapotíně podrobil důkladnému rozboru. Tímto mu také děkuji za zpracování ankety. Velmi pěkným článkem přispěla paní Gerlíková. 16 let výstav v Rajeckých Teplicích připomněl Peter Lelek a výstavu v Žirovnici nám přiblížil Dušan Slošiar. Výstavy mečíků v Polsku připomněl Piotr Wistuba a již 47. výstavu v Nemyčevsi popsala tradičně paní Jampílková. Další výstavy v Jinošově a Staňkově nám připomněli paní Hammacher a pan Beneš. Od pana Beneše jsem dostal mailem velmi pěkný soubor fotografií z jeho cest v Pošumaví. O výstavě mečíků a jirínek v Hlučíně napsali články pan Chlebiš a Seidl. Soupis novinek mečíků přeložil pan Heicl a seznam novinek kosatců, včetně pěkných fotografií pan Slošiar, který pravidelně sestavuje barevnou přílohu. Zpravodaje dáváme na web v elektronické podobě až jako archivní. Tam si mohou noví členové najít mnoho článků o pěstování. Na titulní stránce zpravodaje je červený mečík RED BULL, pana Petra Šmída, je to jeho první pojmenované novošlechtění. Jsem rád, že máme mezi sebou nového šlechtitele.

V neposlední řadě děkuji za dobrou kolektivní práci výboru, Dušanovi Slošiarovi za vedení webu Gladiris a sestavování barevné přílohy zpravodaje, pokladníkovi Petrovi Zagorovi za pečlivé vedení pokladny, Vaškovi Heiclovi za konečnou úpravu Zpravodaje k tisku a jeho rozeslání. Také nemohu opomenout poděkovat za pomoc našemu

jednateli Jarynovi Buksovi, který se stará o zahrádku, mečíky a ještě vychovává pejsky pro invalidní a nevidící.

A to bychom již přemýšleli o Zpravodaji dalším. Příspěvky můžete zasílat komukoliv z členů výboru, a náměty si vyberte dle svého uvážení, především o svých zkušenostech z pěstování, své úspěchy i neúspěchy, případně i překlady. Pokud nemáte počítač, ručně napsané přepíšeme a upravíme. Bulletin NAGC si nikdo ode mne nevyžádal, ani ruskou ročenku. Mladší členové již azbuku neovládají, ale ovládají angličtinu, proto si myslím, že by se někdo mohl překladů ujmout.

Rok 2017 uběhl rychle a mohu nyní říci, že byl pro naši organizaci znovu úspěšný. Proběhlo deset krásných výstav zásluhou našich členů, za pomoci jejich domovských zahrádkářských organizací a dalších přátel, případně i rodinných příslušníků. Je zde stálá snaha mečíky předvádět v plné kráse návštěvníkům, pro které je to vždy vstup do jiného, květinového světa a obohacení, včetně mnoha krásných pocitů a inspirací. O tom, že naši členové se předhánějí předvést na výstavách ty nejkrásnější květy, není pochyb. Také pořadatelé se snaží zajistit co nejpěknější poháry, připravují občerstvení, a společná posezení, aby byli spokojeni i vystavovatelé.

Vysoce nutno hodnotit, když na výstavu jsou zváni vlivní politici a známí umělci. Každopádně jsme všichni lidé se smyslem pro soutěžení a za svou práci chceme být ohodnoceni, proto bych přivítal, kdyby na všech výstavách proběhlo hodnocení. Samozřejmě spravedlivě. Poslední dobou vznikají podle mne trochu neopodstatněné diskuse při hodnocení na výstavách, je někdy méně tolerance. Hodnocení se nedělají pečlivě, často ve spěchu. Je s tím práce, navíc s rizikem, že se vyhodnotí horší květ a lepší se opomene. Větší šanci na umístění má vystavovatel, který doveze opečované květy a věnuje se jejich co nejlepšímu umístění do váz.

Ne všichni se svým květům na výstavním stole věnují stejně pečlivě. Někdy pomůže i drobná úprava květu. I umění dovézt květy ideálně nakvetlé hraje svou roli, i když jak je známo, nejlepší květ odkvete den před výstavou a ten další výborný zase rozkvetne den po výstavě. Kvalitní perfektní klas vynikne jedině tehdy, když se dá na výstavním stole do popředí samostatně a ne ve váze s více klasy s chybami.

Chtěl bych pochválit Piotra Wistubu, který očisluje každý květ na výstavě, roztřídí je podle velikostních skupin a provádí pak vyhodnocení podle názoru návštěvníků. Při vstupu do sálu každý návštěvník obdrží lístek, který má za úkol vyplnit. Také často celé vyhodnocení exponátů udělá sám a ještě má na starosti celou organizaci výstavy. Tak před ním smekám.

Stále častěji slyším různé zákulisní názory, co je lepší, jestli květy barevně fádni s bledými barvami s perfektní stavbou, nebo květy barevné, či exotické. Zde apeluji na větší toleranci mezi pěstiteli, protože co člověk to jiný názor. Každý máme právo na svůj vyhraněný názor. Nic naplat, pořád platí skutečnost, že mnohobarevné a exotické mečíky nedosahují stále špičkových výstavních parametrů a proto se stává, že někdo si odveze většinu ocenění. Proto je potřeba vyhodnotit i tyto mečíky v dalších kategoriích. V předešlém roce hodnotil podle mne s odborným zájmem výstavu v Rapotíně pan Šmída a napsal obšírný komentář k jednotlivým květům. Já v tom vidím jeho hluboký zájem o mečíky, zdravé soutěžení a hledání směrů kvality a dokonalosti květů. A to bych očekával i od jiných pěstitelů. Tímto jeho popisem se dá poukázat i na další kvalitní květy, které již nedosáhly na ocenění. Mnohdy je na výstavě kvalitních květů více a na všechny se poháry a první ceny nedostanou.

Třetina členů naší organizace je ve věku nad 70 let. Mnoho je již osmdesátiletých i víceletých, popřejme všem s vysokým kulatým životním výročím ještě mnoho čínorodých let. Marně volám, aby u mladší části členů vznikla větší aktivita a během tohoto roku se přihlásili k práci do výboru. A my staří již potřebujeme vystřídat a organizaci předat, jinak zanikne. Mladá generace je nyní na elektronických sítích, na Facebooku. Například uzavřená skupina pěstitelů denivek má mnohem více členů než naše organizace, o pěstitelích cibulových a hlíznatých květin ani nemluvíme, protože každý den přibývají další. Doba se mění, ani si to mnohdy neuvědomujeme. Jak hluboké zájmy o květiny tato mladá generace má, mnoho nevíme.

S panem Novotným jsem navštívil v Ostrožské Nové Vsi pana Jožku Mikulce. Ještě sadí pro radost s pomocí dcery několik hlíz. V lednu měl již 86 let, tak jsme mu poblahopřáli a chvíli popovídali. Rád si okoštuje moravského vínečka. Zde v okolí Slovácké metropole Uh. Hradiště bylo v minulosti několik pěstitelů mečíků a to od Otrokovic až po Hodonín a Kyjov, bohužel již o nikom nevíme. Několik soukromníků jezdí s květy do trhu. Ale i těch ubylo, někteří odrůdy neznají, sadí osvědčené bílé, červené a růžové, modré málo, ty na trhu na malovaném Slovácku nejdou. Aktivní je zde v Otrokovicích jen paní Kubičková, která vedle pěstování mečíků dodává květy do kostela a mimo to hlídá děti v supermarketech v dětském koutku a zpívá ve sboru Zlínských a Otrokovických žen, dokonce některým přestárlým kamarádkám nakupuje. Také obdivuhodná je návštěva naší schůze od pana Vincenta Juríka z Leopoldova, který za námi přijel i po závažné nemoci, těšil se na setkání s námi, na promítání, a přemýšlel, co bude v letošním roce křížit. Obdivuhodná láska k mečíkům.

Devadesáti let se letos dožívá náš bývalý předseda Václav Bajar, tak mu společně popřejme zdraví. Ujal se organizace, když bylo nejhůř.

Zimní období letos nepřineslo zatím žádné velké mrazy, na nedostatek sněhu si nemůžeme stěžovat. Přejme si, aby mrazy nepřišly až v období, kdy začnou kvést stromy a nezničily nám úrodu ovoce. A především, aby pro mečíky bylo co nejpříznivější počasí, jak na sázení, tak na řez květů a také na sklizeň.

S přáním krásných květů

Petr Mimránek

Zpráva o hospodaření SZO ČZS Gladiris Nový Jičín za rok 2017

Petr Zagora

Příjmy:

Členské známky a příspěvky
Dotace od RR ČZS Praha na zpravodaj
Dobrovolný příspěvek členů na zpravodaj Gladiris
Úrok z běžného účtu u ČS
Příjem z tomboly
Ostatní příjmy

:	00	Kč
0.	00	Kč
'	00	Kč
:	00	Kč
000	00	Kč
00	00	Kč

Příspěvek od ing. Chmelíka	0 00 €
Celkem:	0 00 €
Výdaje:	
Tisk zpravodaje č. 142 a 143 s barevnou přílohou a poštovním členským známky	1 000 00 €
Pronájem za místnost na výroční schůzi	1 000 00 €
Schůze výboru	1 000 00 €
Poplatky a výpisy za vedení běžného účtu u ČS a daň z úroku	1 000 00 €
Odměny	1 000 00 €
Daň z odměn FÚ	1 000 00 €
Obálky na zpravodaj	1 000 00 €
Cestovné Flora Olomouc	1 000 00 €
Ceny do tomboly	1 000 00 €
Poštovné	1 000 00 €
Ostatní výdaje	1 000 00 €
Posílání zpravodaje členům na Slovensko z Čadce	1 000 00 €
Celkem:	10 000 00 €

Zpráva revizní komise SZO Gladiris Nový Jičín za rok 2017

Revize sledovala:

1. Pokladní deník
2. Stávající inventář
3. Matriku členů
4. Hodnocení práce výboru a členů

1. Pokladní deník byl předložen pokladníkem Zagorou a zkontrolován dne 17.1.2018. Je veden dle stanovených předpisů. Kontroly se zúčastnili Mimránek, Buksa, hospodář Stanislav Novotný, za revizní komisi Jiří Palát a Jarda Hrabovský. Byla kontrolována čísla účtů 1 až 91. Uzávěrka k datu 31.12.2017. Při kontrole jednotlivých položek nebylo zjištěno závad. Výdajové položky a jejich účelnost byla odsouhlasena předsedou Mimránkem a byly podepsány všechny dokumenty.

2. Za stávající inventář je zodpovědný Stanislav Novotný. Po ukončení jubilejní výstavy na Floře byly převezeny všechny vázy, které byly uloženy ve skladech na výstavišti a tak máme soustředěny všechny vázy v Holešově. Přesný počet bude uveden ve zprávě hospodáře Standy Novotného

3. Finančnímu úřadu Nový Jičín jsou v termínu odváděny daně z případných vyplacených odměn.

4. Matriku členů vede vzorně pokladník Zagora. Matrika je uložena v počítači a je umístěna na internetu k okamžitému nahlédnutí.

5. Za uplynulý rok byla jedna výborové schůze, která byla před vlastní výroční

schůzi. Vzhledem k souběžnému počtu výstav se případné potřeby řešily přímo na místě a pomocí internetu a telefonu.

6. Projednávalo se také zajištění spojení přes internet, které má pro svaz velký a nenahraditelný význam, a s jehož využitím se mezi funkcionáři a pěstiteli řeší operativně řada úkolů. Navíc je možnost se pomocí webových stránek seznamovat s úspěchy našich členů. Přítelem Ing. Slošiarem je vedena stránka naší organizace. Tato významně přispívá propagaci Gladirisu. Internet navíc pomáhá naší redakční radě při vydávání Zpravodaje.

V Novém Jičíně dne 17.1.2018

Bajar Václav
předseda revizní komise

Usnesení VČS Gladiris konané dne 3. února 2018 v Otrokovicích

Výroční členská schůze schvaluje:

1. Program VČS v předloženém znění.
2. Mandátovou a návrhovou komisi ve složení: Sehnoutka, Klimek a Toušek.
3. Zprávu o činnosti organizace za rok 2017 přednesenou předsedou Mimránkem.
4. Zprávu o hospodaření za rok 2017 přednesenou pokladníkem Zagorou.
5. Návrh rozpočtu na rok 2018 přednesený pokladníkem Zagorou, s cílem opět hospodařit s vyrovnaným rozpočtem.
6. Zprávu revizní komise o kontrole hospodaření za rok 2017 přednesenou panem Buksou.
7. Zprávu hospodáře za rok 2017 přednesenou panem Novotným.
8. Zajistit dotaci na ÚS v Novém Jičíně pro vydávání zpravodaje - odpovídá pokladník.
9. Plán činnosti na rok 2018 navržený výborem SZO Gladiris.

Plán činnosti SZO Gladiris na rok 2018:

1. Vydát 2 čísla zpravodaje – odpovídá výbor organizace a redakční rada.
2. Uhradit členské příspěvky na ÚS v Novém Jičíně do 30. června 2018, zajistí pokladník.
3. Opětovně spolupracovat při konání regionálních výstav s co největší účastí vystavovatelů.
4. Organizátoři výstav ať nahlásí datum konání těchto výstav k možnému zveřejnění ve Zpravodaji. Žádáme také podat zprávu o průběhu, výsledku a hodnocení těchto výstav.
5. Stále platí, že do vedeného seznamu vyšlechtěných odrůd mečků musí šlechtitelé s termínem do 15. ledna uvést popis, návrh jména a případně fotografii. Název odrůdy prověříme, aby nedošlo k duplicitním názvům, a zařadíme do introdukce v tomtéž roce. Tuto podmínku prosím splňte, jinak nebudou tyto kultivary uvedeny na webových stránkách naší organizace.

Schválený rozpočet Gladirisu na rok 2018:

Příjmy:	Členské známky a příspěvky	0 0 0
	Dotace od RR ČZS Praha na zpravodaj	0 0 0
	Tombola	0 0 0
	Ostatní příjmy	0 0 0
	<hr/>	
	Celkem:	0 0 0
Výdaje:	Zpravodaje z poštovním	0 0 0 0
	Členské známky	0 0 0 0
	Uskladnění váz	0 0 0 0
	Pronájem místnosti na výroční schůzi	0 0 0 0
	Poplatky ČS	0 0 0 0
	Odměny	0 0 0 0
	Ostatní výdaje	0 0 0 0
	<hr/>	
	Celkem:	0 0 0 0

Nejlepších 10 gladiol v roce 2018 – pravidla ankety

Ing. Petr Šmída

Ankety se může zúčastnit každý pěstitel nebo milovník gladiol, který bude respektovat pravidla, která jsou níže popsána:

1. Vytvořte seznam deseti kultivarů v takovém pořadí, v jakém vás nejvíce v roce 2018 zaujaly. Do ankety by měly být zařazeny české, slovenské a zahraniční kultivary vedené v registrech na stránce www.gladiris.cz/evidencemeciku.htm nebo na webových stránkách českých a slovenských šlechtitelů – než napíšete anketu, prosím, zkontrolujte si, zda kultivar vůbec existuje.

2. Jména kultivarů uvádějte správně napsaná, pro lepší dohledání názvu kultivaru doplňte o jméno šlechtitele a rok introdukce. Neexistující názvy gladiol (pravopisné chyby a překlepy dohledám a opravím) nedostanou žádné body a jejich místo zůstane v pořadí prázdné, bodově neohodnocené.

3. Neuvádějte semenáče pod čísly nebo pracovní jména prozatím neintrodukovaných gladiol - jedná se pouze o anketu kultivarů.

4. Termín zaslání ankety je dostatečně dlouhý, od 1. 9. 2018 do 30. 11. 2018, abych mohl anketu zpracovat, a ta mohla být zveřejněna již v zimním vydání zpravodaje Gladiris. Tímto termínem také zaručíme její aktuálnost a větší objektivitu, jelikož se nám pěstitelská (výstavní) sezóna stále ještě vybavuje.

5. Systém bodování je následující: první a druhá odrůda dostane 5 bodů, třetí a čtvrtá 4 body, pátá a šestá 3 body, sedmá a osmá 2 body, devátá a desátá 1 bod. Tyto body poslouží k výpočtu pomocných bodů (PB), které budou násobkem celkového počtu bodů (CB) jednotlivých kultivarů a jejich četnosti na jednotlivých anketních lístcích. Příklad: pokud kultivar Aaralyn získá celkem 30 bodů (CB) a objeví se na osmi anketních lístcích, získá celkem 240 bodů (PB).

6. Z anketních lístků bude zveřejněno pořadí všech kultivarů s příslušným bodovým ziskem pomocných bodů (PB). Při rovnosti pomocných bodů bude o pořadí rozhodovat vyšší četnost umístění kultivaru v desítce nejlepších a dále pak následně nejvyšší dosažená pozice na anketních lístkách, resp. součet nejvyšších dosažených pozic.

7. Anketní lístky zašlete na e-mailovou adresu smida.petr@gmail.com – pokud nemáte e-mailovou schránku zřízenou, jistě vám některý známý pomůže anketní lístek poslat za vás.

Jedinou šancí, jak anketu ovlivnit, je zúčastnit se jí. Anketa mnoho času nezabere a jde tvořit v průběhu sezóny – po sklizni gladiol bychom měli mít prakticky jasno. Prosím tedy o co nejčasnější zaslání. Pokud mi anketní lístek do e-mailové schránky dojde, vždy potvrzují jeho doručení. Pokud se tak nestane a nedostanete ode mě odpověď, anketní lístek nebyl doručen a zkuste ho, prosím, odeslat znovu.

Anketní lístky budou slosovány na VČS Gladirisu, výhercem za uplynulý rok se stal Tomáš Papay, který si cenu převzal hned na VČS, viz. foto v obrazové příloze.

Výsledky hodnocení a ocenění mečků za rok 2017 v Ruské federaci a USA

Petr Mimránek

Ruský bulletin jsem obdržel od pana Baranova, předsedy moskevského klubu, již v březnu v elektronické podobě, je to zajímavé čtení, výsledky výstav v Moskvě, Petrohradu i v Kyjevě. Obdobu naší ankety zpracoval Nikolaj Kuzmin, obdržel výsledky od 16 pěstitelů z Moskvy a deset od pěstitelů z jiných měst. Požádal jsem pana Sehnoutku, aby do následujícího zpravodaje něco přeložil, protože snad asi jen on v naší organizaci umí ruštinu z odborného hlediska. Pro mne není problém přepsat tabulky. Pan Baranov si stěžuje na velmi špatný, deštivý rok, nekvalitní květy a málo vyplněných anketních lístků. Na připravovanou výstavu 10. srpna neměli květy, pro velmi chladné počasí. Vše se posunulo o 3 týdny proti normálu, a také byly velké problémy a ztráty při sklizni hlíz.

Výsledky základní ankety:

1.	413 Zelaits Zelts	Vinkelis 2008	15 bodů
2.	485 Admiral Ušakov	Baranov 2009	12 bodů
3.	532 Velikaja Kňaginja Elizaveta	Kuzněcov 2003	10 bodů
4.-5.	535 Edita Pjecha	Kuzněcov 2013	8 bodů
4.-5.	477 Uralskie Skazy	Baranov 2011	8 bodů
6.	404 Zelenaja Feja	Carjov 2010	7 bodů
7.-9.	454 Miss Rossija	Vasiljev 2014	6 bodů
7.-9.	495 Drevňaja Magija	Baranov 2012	6 bodů
7.-9.	492 Serebrjannyj Ručej	Baranov 2006	6 bodů
10.	500 Uzorčataja Sněžinka	Kuzněcov 2010	5 bodů

Tabulka exotických odrůd:

1.	477 Uralskie Skazy	Baranov 2011	17 bodů
2.-3.	475 Montezuma	Koníček 1995	13 bodů
2.-3.	495 Drevňaja Magija	Baranov 2012	13 bodů
4.-5.	443 Vnučkiny Resnicy	Vasiljev 2016	12 bodů
4.-5.	545 Něvskaja Exotika	Tryfonov 2004	12 bodů
6.-7.	423 Čudo v Perjach	Vasiljev 2012	10 bodů
6.-7.	445 Tvorenie Prirody	Vasiljev 2014	10 bodů
8.	435 Delirium	Václavík 2005	9 bodů
9.-10.	443 Rožděnie Angela	Vasiljev 2011	7 bodů
9.-10.	457 Abrakadabra	Kolganov 2016	7 bodů

Tabulka deseti nejlepších zahraničních sort za roky 2010-2017:

1.	400 Lasteka	Dipans 2010	13 bodů
2.	475 Gost'ja iz Buduščego	Vinogradskij 2010	12 bodů
3.-5.	455 Aldebaran Exotic	Václavík 2011	11 bodů
3.-5.	465 Mama Milule	Vinkelis 2010	11 bodů
3.-5.	563 Reznye Uzory	Vinogradskij 2011	11 bodů
6.-9.	424 Oranž Expert	Lelek 2014	10 bodů
6.-9.	454 Otylka	Václavík 2011	10 bodů
6.-9.	556 Saturn	Murin 2011	10 bodů
6.-9.	495 Kastor Exotic	Václavík 2011	10 bodů
10.	413 Liduška	Mimránek 2011	8 bodů

Ruská ročenka obsahuje články o vlivu mikroprvků na růst mečíků, nové metody sklizně do síťových pytlů, vliv tekutých hnojiv, jako je Fytovit a Siliplant, pěstování v plastových nádobách, výsledky výstav, velmi zajímavý článek anglického pěstitele Grahama Andersona o šlechtění podle rodičovských map, šlechtění zkadeřených sort od prof. Murina a barevnou přílohu ruských novin. Také je tam zajímavý článek o šlechtiteli Jurisovi Bāze, který uvedl několik velmi krásných zkadeřených miniatur a nakonec článek od Andreje Baranova o křížení exotických a modrých odrůd.

V USA proběhlo jako každý rok velké množství výstav a ceny byly uděleny v mnoha kategoriích, které u nás nerozlišujeme, hodnocení mečíků je zde velkou prestižní záležitostí, a samotnému hodnocení se věnuje velká pozornost. V zimním bulletinu č. 292 najdete podrobné hodnocení velkého množství výstav, přednost mají především klasické výstavní exponáty, exotiky jsou vidět jen ojediněle. Tabulku nejlepších deseti sort sestavil Jeff Randuz. Favoritem pro rok 2017 se stává stará známá sorta Lady Lucille. Další ocenění si udržují sorty Star Performer, Harbor Light, Red Fury a Bernice.

Top Ten velkých sort:

Lady Lucille	345	1996	Martin	65 bodů
Star Performer	377	2007	Hartline	60 bodů
Farmer 's Daughter	424	2012	Meyer	37 bodů

Upper Crust	543	2000	Sprinkle	32 bodů
Boy O Boy	310	2005	Hartline	24 bodů
Red Fury	354	2013	Hartline	17 bodů
Aaralyn	467	2007	Alleman	17 bodů
Larry H.	410	2017	Frederick	15 bodů
White Ice	300	1987	Jones	14 bodů
Currant Berry	413	2016	Jackson	13 bodů.

Deset nejlepších z let 2013-2017 včetně drobnokvětých:

Harbor Lights	283	2015	Selinger	68 bodů
Red Fury	354	2013	Hartline	26 bodů
Mister J.	377	2017	Meyer	26 bodů
Barbrie	471	2016	Selinger	21 bodů
Delia JoAnn	324	2017	Meyer	20 bodů
Currant Berry	413	2016	Jackson	19 bodů
Unforgettable	365	2016	Hartline	18 bodů
Courtney	445	2016	Alleman	18 bodů
Unbelievable	445	2017	Hartline	16 bodů
Turkey Track	237	2016	Jackson	16 bodů

Tabulka pořadí vítězných sort obsahuje součet ocenění z 8 hlavních hodnocených kategorií ze všech výstav:

1. Professor Plum, 2. Snowflakes, 3. Star Performer, 4. Showman 's Delight, 5. Lady Lucille, 5. Legacy, 7. American Dream, 7. Lavender Flare, 9. Immaculate Heart, 9. Jo, 11. Delia JoAnn, 11. Farmer 's Daughter, 11. Gemini, 11. Micayla, 11. Red Deer, 16. Cedar Wax, 16. Harbor Lights, 16. Invictus, 16. Pink Hummingbird, 16. Raymond C., 16. Red Fury, 16. Ashy Girl.

Zimní bulletin obsahuje podrobný článek kanadského pěstitele Powys-Lybbe o pěstování mečíků ze semen v kontejnerech ve skleníku.

V jarním bulletinu je zpráva, že 13. února 2018 ve věku 85 let zemřel významný šlechtitel Edward Frederick. Byl veteránem americké armády. Vyšlechtil především krásné miniatury a poslední roky pravidelně vystavoval na mnoha výstavách. Jeho mečíky jsou i u nás známé a oblíbené.

Dále chci pogratulovat panu Jardovi Koničkovi, protože jeho sorta Montezuma byla zařazena pro letošní rok do mezinárodní síně slávy „International Gladiolus Hall of Fame“. Tato sorta vznikla křížením odrůdy Regency (Roberts) x Jarní Probuzení (J. Kovařík), známé v USA pod názvem Spring Awakening. Jarda Kovařík nakřížil otcovskou sortu z Amy Beth (Roberts) a Lemon Meringue. Sorta Montezuma šla na trh s kódem 475 M v roce 1995. Hned se Montezuma stala velmi oblíbená pro křížení na Ukrajině, je rodičem sorty Yukunkun pana Vinogradského a také sorty Uralskije Skazy pana Baranova z Moskvy. A dává vzniknout v dalších pokoleních mnoha gladiolům exotického typu se zelenými okraji. Podobný typ exotické sorty vyšlechtil pan Doerr, Bridesmaid a u nás pan Hajduček sortu Albatros, tyto měly jako první známé mečíky zelené okraje. Jde o první gladiolu exotického typu uvedenou do Síně slávy.

Dále se do Síně slávy dostala sorta Lucky Star, 301, uvedená paní Joan Wrightovou na Novém Zélandě v roce 1967, je to hybrid z acidanthery (*Gladiolus murielae*). Křížením této sorty se dále intenzivně zabývali Robert Griesbach a Igor Adamovič. Z této linie vzniklo mnoho hybridů, ale intenzitu vůně acidanthery nedosahují. Dále se křížením zabývá pan Dr. Lowell Ewart na Michiganské státní univerzitě. Vzniklo mnoho zdravých klonů, ale vůně zůstává slabá. Lucky Star se stala první vonící sortou, která se dostala do Síně slávy.

Dále se do Síně slávy dostala sorta Dauntless, 443, vyšlechtěná v Austrálii v roce 1940 panem Erreyem. Dala vznik mnoha novým sortám v USA, byla jednou z prvních velkokvětých sort vyšlechtěných v době druhé světové války.

A do čtveřice byla oceněna sorta Starface, 233, od Ernie Vennard, 1960. Jde o zajímavý primulinus, který v Anglii dal vzniknout mnoha dalším odrůdám primulinusů, v této zemi oblíbených.

Introdukce mečíků 2018

RED BULL, 455 E (Šmída 2018) (Fire Poker x Super Cross) – Středně sytý karmínově červený odstín směrem k hrdlu přechází k světlejším lehce kouřovým tónům, které jsou patrné i na lemu okvětních plátků. Spodní okvětní plátek zbarven sytě červeně. Výborná stavba klasu s kratším rovným stonkem. Výrazně nadprůměrná tvorba brutu, který skvěle roste. Pro svou barevnou kombinaci, zdravotní stav a množivost má výborné komerční předpoklady. Vhodný i do horších půd a okrajových pěstitelských oblastí. 110/57 - 21/7/5 - 12. Semenáč PS 1501.

BRAZOLETA, 413 VE (Rýpar 2016) (Zlatičko x Hallmark) – Světle žlutý s vínovým stříkaným okem, krásně zvlněný. Typický řezový mečík s dlouhým stonkem, velmi zdravý a spolehlivý. Kvete mezi prvními a lehce se dá přirychlit. 145/65 - 21/7/5 - 13. R 1165. (Dodatečná registrace)

ENŠPÍGL, 301 M (Rýpar 2016) (Najáda x Painted Lady) (Původně Klau) – Krémově bílý se sytým a výrazným krvavě červeným okem a prstencovými reflexy podobnými otcovské odrůdě. Vyrožněn tržní, exotická kombinace barev s perfektní stavbou jak květu, tak celého klasu. 125/65 - 23/8/6 - 11. R 1195. (Dodatečná registrace)

MINICAR, 299 M (Rýpar 2016) (Caravan x Texas Girl) – Malý Caravan. Hnědá, po okrajích až černohnědá miniaturná s červeným očkem. Perfektní uspořádání květů ji předurčuje k roli favorita na výstavách ve své třídě. 135/60 - 22/8/4 - 8,5. R 1169. (Dodatečná registrace)

PANÍ MILENA, 513 E (Rýpar 2016) (Zlatičko x R 1089) – Citrónově žlutý, po okrajích a dole tmavší se stříkaným vínově červeným očkem. Velice ušlechtilý květ, krásně zvlněný, s bohatým a dlouhým nákvětem. Dokonalá krása, absolutní bomba mezi ranými cv. 135/65 - 21/10/5 - 15. R 1190. (Dodatečná registrace)

BARUNKA, 201 EM (Rýpar 2017) (Barborka x open) – V mnoha aspektech vylepšená Barborka. Má malinko menší květ, barevně čistější, skoro bez reflexů, očko stejně výrazné. Kvete později a dává soutěžní klasy s dokonalou stavbou. Má všechny předpoklady k bodování na výstavách ve své třídě. 150/65 - 24/9/5 - 8,8. R 1199. (Dodatečná registrace)

- BÍLÁ PANI, 400 M** (Rýpar 2017) (Of Singular Beauty x Polaris) – Další nádherný semenáč, který dala OSB. Čistý, recesivní sněhově bílý, široký nákvět, soutěžní stavba, ještě lepší parametry než matka, navíc podstatně ranější a hlavně zdravější se sytě zelenými listy bez stopy po viróze. 150/70 x 24/9/6 x 14. R 1157. (Dodatečná registrace)
- LUCIOLA, 411 M** (Rýpar 2017) (Zlatíčko x open) – Krémový, v puku citronový s purpurovým střihaným okem a pásky středem. Krásně zvlněný a voskový exot s dobrou stavbou klasu. 160/75 - 22/8/4 - 12. R 1203. (Dodatečná registrace)
- DANIEL, 435 M** (Rýpar 2018) (Clarence's Choice x open) – Zářivě oranžově lososový, hrdlo citronové s poprachem. Nádherná barva, perfektní stavba, zvlnění a vosk ho předurčuje ke špičkovým soutěžním ambicím, což potvrdil 1. místem na výstavě v Rapotíně. Velmi zdravý a odolný. 140/70 - 25/8/4 - 13. R 1230.
- AGUNG, 457 M** (Mimránek 2018) (Anton Peeters x Jiří Václavík) – Purpurově červené květy mají jemně bílé šumrování. Okolo hrdla je barva světlejší. Okraje okvětních plátků jsou jemně bíle lemovány. Pevné klasy nesou 22-24 puků, otevírá 7-9 moderně zvlněných a voskovitých květů. Velice zdravá novinka, výborná na řez, dekoraci, ale i na výstavní stoly. Semenáč č. CLU – RS, Z2, W 2.
- ALAMUT, 423 LM** (Václavík 2018) – Svítivá, světle oranžová, na spodních petálech je zlatě žlutý přeliv, který je jemně napuštěný červenou barvou. Klasy mívají dvouřadé uspořádání, nesou 21 až 22 poupat, otevírá 7 až 9 květů. Tato nevšední, dekorativní odrůda vyniká krásně tvarovanými, silně zvlněnými a voskovitými květy. Ideální tržní odrůda, velice vhodná k dekoraci. Semenáč č. T 30-110/10, R 3-4, W 3-4.
- ARTEK, 476 M** (Šaran 2018) (37/03 x Friend Dick) – Čistá, tmavě růžová barva, vysoký, výstavní klas s 25-27 puků, s květy dobře zvlněnými i voskovými. Kultivar má potenciál vítězit na výstavách, je zdravý, množivý, perspektivní. Semenáč č. 58/14, R 2-3, W 3.
- BLESK, 427 LM** (Šaran 2018) (Ambassador x Olympie) – Sytě oranžová barva se žlutým okem, veliké zvlněné a pevné květy na dlouhém dvouřadém klasu, který má 23 až 25 puků a udrží při nákvětu až 10 květů. Kvete od půli srpna a na záhoně svítí jako sluníčko. Zdravý, množivý kultivar, při dobrých podmínkách dorůstají květy do velikosti 500. Semenáč č. 84/11, Z 3, W 3.
- ČIMELICKÁ POEZIE, 435 M** (Kovařík 2018) (Bambino x Pochodeň) – Parádní kombinace lososové barvy se smetanově žlutým okem. Klasy jsou vysoké, nesou 22-24 puků formálně uspořádaných. Květy jsou silně zvlněné se silnou voskovitou substancí. Otevírá 8 až 10 květů kulatějšího tvaru, dalších 5 až 6 ukazuje barvu. Velmi zdravá a dobře množivá novinka. Semenáč č. S 36, Z 4-5, W 4.
- EVOLET, 475 M** (Václavík 2018) – Pozoruhodná, sytě levandulová s výrazným, velkým bílým centrem. V hrdle je fialové mramorování. Najednou otevře 9 až 11 květů z celkového počtu 23 až 25 puků. Dlouhé klasy mají dvouřadé uspořádání. Novinka je vhodná jak pro výstavní stoly, tak i pro řez květů a dekoraci, výborný zdravotní stav. Semenáč č. T 64-100/10, Z 2, W 2.
- ILLIADA, 400 M** (Šaran 2018) (20/06 x 38/01) – Bílá s krémovým nádechem, vysoký klas s 24-26 puků s pěkně zvlněnými voskově tuhými květy, kterých otevírá 8-10, dalších 5-6 ukazuje barvu. Roste spolehlivě, dobře se množí, v bílé barvě nadějný

kultivar na výstavní stoly. Semenač č. 27/11, Z 3-4, W 3.

KAETA, 445 M (Koniček 2018) (Flame Eye x open) – Velké květy mají pinkově růžovou barvu, na spodních okvětních plátcích je tmavší karmínové oko, uprostřed je bílý šíp. Dvouřadé klasy nesou 21-24 poupat, otevírá 8-10 nádherně zvlněných a voskovitých květů. Rostliny vykazují výborný zdravotní stav a vzorové proporce, jak pro výstavu, tak i pro řez květů. Roste velmi zdravě, dobře se množí. Semenač č. 10/1-1-05/08, Z 3, W 2-3.

LIGNIT, 355 LM (Koniček 2018) (Melodrame x open) – Ohnivě červená s pěkně tvarovanými, zvlněnými květy, na spodních plátcích je tmavší odstín se žlutým probarvením. Květy mají kulatější tvar dobré voskovité substance. Rostliny jsou vyšší, klasy nesou 23-25 poupat, otevírá 9-12 květů na řezovém stonku. Pěkná stavba klasu s pěknou špičkou. Velmi dobře se pěstuje a je atraktivní nejen barvou, ale i perfektní stavbou klasu. Semenač č. 17/1-1-05/09, Z 2, W 2.

MARTIN BARSECHIAN, 479 LM (Koniček 2018) (Spilgtā Dāma x open) – Fantastická, tmavě purpurová barva květů v kombinaci s purpurově vínovou, kterým ještě přidává na kráse jejich silný sametový nádech. Parádní tvar květů, silně zřasených a maximálně voskovitých („naozaj plechových“ jak by řekl Peter Repčík) jí přidávají nejvyšší stupeň ohodnocení. Rostliny jsou vysoké s perfektním dvouřadým uspořádáním pevně uchycených květů. Klasy mají 23 až 25 puků, otevírá 10 až 12 květů. Neskutečný odstín a krásný tvar květů udivoval návštěvníky výstav, kde byl již vystavován. Semenač č. 34/1-4-09/13, Z 6, W 7.

ŠARLOTKA, 377 LM (Koniček 2018) (Radyně x Pulchritude) – Třípytivá, která svítí na všechny strany, šeříkově purpurová se sametovým nádechem, na spodních okvětních plátcích je výrazné bílé oko. Květy mají hluboké zvlnění, výbornou voskovitou substancí. Rostliny jsou vysoké až 170 cm s perfektním dvouřadým uspořádáním pevně uchycených květů. Klasy mají 23 až 25 puků, otevírá 9 až 11 květů. Semenač č. 24/1-1-92/96, Z 3, W 3-4.

URIASH, 423 LM (Šaran 2018) (Gladiris x Olympie) – Pěkná, oranžově žlutá kombinace, jemné zvlnění i vosk, dvouřadový klas nese 22-24 puků, otevírá 9-11 květů. Spolehlivá, zdravá i velice množivá odrůda vhodná pro řez květů, ale i k dekoraci. Semenač č. 80/11, Z 1-2, W 1-2.

ZORNICE, 463 EM (Šaran 2018) (8/02 x 37/03) – Masově-růžová barva s výrazným bílým okem, ve kterém jsou ještě karmínové šipy. Květy jsou pevné, jemně zvlněné, klas je výstavní s 25 až 27 puků, otevírá 9-11 ve dvouřadém uspořádání. Zajímavá barevná kombinace, výborná odrůda na výstavní stoly. Semenač č. 23/11, Z 2, W 2-3.

ZVADLO, 465 M (Koniček 2018) (Royalty Rose x open) – Barva květů je tmavý odstín cyklámenově růžové. Okvětní plátky mají prostředkem žebrovaní bílý proužek, na spodních plátcích je karmínové mramorování. Květy mají silnou voskovitou substancí s hrubým zvlněním. Jsou velmi trvanlivé, odolné dešti, klasy jsou pevné, nesou 21-24 puků, otevírá 7-9 květů. Semenač č. 63/1-1-05/11, Z 2, W 3.

POŽIAR, 445 M (Mikulášek 2018) (Ráj Srdce x Maršal Malinovskij) – Lososovo pinková, na okrajoch stredových lupeňov je krémový lem. Dobré zriadenie i stavba. Klas má 25-26 pukov, z toho udrží 10 i viac kvetov a ďalšie 4-5 vyfarbuje. Semenač MiA 1 - 1.

- MARTUŠKA, 341 M** (Mikulášek 2018) (Ráj Srdce x Vila Dudinka) – Jasná pinková, dole až bílá s jemnými jahodovými linkami. Vzorový výstavný dvoj rad, 26 pukov, z toho udrží 12 i viac kvetov a ďalšie 6-7 vyfarbuje. Semenáč MiA 3 – 1.
- ANDĚLSKÉ SVĚTLO, 401 LM** (Vincent Jurík 2018) – Jiskřivě bílý, malinké červeně fialové očko, ze kterého vycházejí jemné fialové infúze. Květy mírně zkadeřené, dokonale ploše otevřené, drží pravidelné dvouřadé uspořádání až 8 současně rozevřených květů. Spodní květ je umístěn symetricky. Výška rostliny až 150 cm. Dlouhý klas 65 cm, počet puků 21-22. Rychle se množí pro dostatek klíčivého brutu. Zdravě roste. Semenáč 19-06-02 JU: White Tatras x Pulchritude. Výstavní novinka.
- ČÍSAŘSKÉ FIALKY, 401 M** (Domský 2818) – Křídově bílé, pěkně zřasené květy mají velké a kontrastní fialové oko (jako fialky). Velmi dlouhé klasy mají 24-26 puků ve výstavním dvouřadém uspořádání květů se středovým uchycením prvního květu. Obdivovaná jako výstavní i řezová odrůda. Výborně množivá s velmi velkým a snadno klíčivým brutem. Perfektně zdravá odrůda. Z křížení Amethyst x Marianka.
- KRÁSNÁ ČARODĚJKA, 495 M** (Domský 2018) – Kouřově hnědě fialový, konce petálů tmavší, spodní petály jsou cihlově červené s bílými ryskami. Pěkný tuhý klas s 22-24 poupaty, 6-8 najednou otevřených, pěkně zřasených květů s tuhou substancí. Odrůda upoutá svojí barvou. Kvete již z malých hlízek. Dává dostatek brutu s vysokou klíčivostí. Velmi zdravá odrůda. Z křížení Šokoladnica x Jehněda.
- VESELÁ VDOVA, 462 M** (Mitiska 2018) – Jemně zřasené, ale silně voskové květy jsou růžově fialkové s výbornou odolností vůči výkyvům počasí. Produkuje velmi dlouhé klasy s 23 i více poupaty, udrží 7-8 najednou otevřených květů v soukvětí perfektního dvouřadu. Vytváří krásné hlízy a rovněž vitálně roste. Excelentní nová barva. Semenáč č. A217.
- HEKTÓR, 554 EM** (Mitiska 2018) – Základní barva je středně červená, velmi pěkného zářivého odstínu, střed horních petálů je světlejší. Velké, ploše otevřené květy mají silně voskovou substancí s nádherným zřasením. Kvalitní klasy mají 20-22 puků s výstavním dvouřadým uspořádáním. Rovněž pro svoji ranost i skvělá odrůda k řezu. Semenáč č. A10.
- REFLEX, 427 M** (Toušek 2018) – Tmavě zářivě oranžová, do středu světlejší. Spodní petál je lemován stříbrobílým proužkem. Tato odrůda je sportem STRÍBRNÉHO LOSOSU od V. Nováka. Dvouřadé klasy nesou 21-23 poupat. Květy jsou jemně zkadeřené i voskovité. Pěkná zářivá kombinace barev předurčuje tuto novinku k perlám na vaši zahradě. Velmi zdravá, množivá odrůda.
- RELIKVIE, 441 M** (Toušek 2018) – Úžasná sladce růžová, okraje petálů jsou tmavší, spodní petály mají nádech červené s bílými ryskami i bílým okrajem. Působivá kombinace barev květů září na záhoně, tak i na výstavních stolech. Květy jsou silně zvlňené, výborné voskovité substance. Pevné dvouřadé klasy dosahují 22 puků a současně udrží nákvět 6-8 květů. Dobře se množí, roste zdravě, výborná výstavní i řezová odrůda.
- SILVIE MARIE, 325 M** (Toušek 2018) – Neobvyklou barvu květů tvoří kombinace odstínů oranžové, lososové a žluté. Tmavě oranžově lososové květy se světle žlutou ryskou jsou do středu světlejší. Spodní petály jsou v hrdle světle žluté a na nich je výrazná karmínová skvrna. Semenáč pokřtila herečka Hana Macuichová na výstavě mečíků v Nemyčevsi. Květy jsou mírně zvlňené, s voskovou substancí. Klasy mají

dvouřadé uspořádání květů, s 22-24 poupaty. Komerční odrůda, dobře rostoucí, zdravá a množivá.

STANDA HLOŽEK, 425 M (Toušek 2018) – Žlutě oranžové květy s nádechem zelené barvy se smetanovým hrdlem. Otevírá 6-8 krásně zvlněných, voskovitě tuhých květů, pravidelné dvouřadé klasy nesou 20 -22 puků. Semenáč pokřtil zpěvák S. Hložek na výstavě mečíků v Nemyčevsi. Silně působivá dekoracní, ale i výstavní odrůda. Zdravá, dobře množivá odrůda.

URŠULA, 421 M (Toušek 2018) – Základní barva je světle růžová. Spodní petály mají ve středu nádech zelenožluté barvy. Semenáč pokřtila herečka Uršula Kluková na výstavě mečíků v Nemyčevsi. Tato odrůda vyniká krásně tvarovanými, maximálně zřasenými a extrémně voskovitými květy. Rostlina vytváří dvouřadé klasy s 22 poupaty, velmi trvanlivých květů.

FALEŠ, 475 M (Novák 2018) – Sytě fialová, do středu světlejší, spodní petály jsou tmavě červenofialové. Květy jsou zvlněné, dobré voskové substance, až sametové. Klasy mají 20-22 puků, otevírá 6-8 květů. Dobře se množí, zdravě roste, výborná řezová i výstavní odrůda.

HORIZONT, 485 M (Novák 2018) – Velké květy mají modrofialovou barvu s bílým hrdlem a středovými linkami. Dvouřadé klasy nesou 21-23 poupat, otevírá 7-9 květů. Novinka vhodná na výstavní stoly i dekoraci, velice zdravá, dobře se množí.

NOBLES, 433 M (Novák 2018) – Světle lososově růžová, do středu světlejší. Na spodních okvětních lístcích je oranžové oko s hnědou rýskou. Atraktivní barva a pěkný tvar květů. Klasy nesou 22-24 poupat, otevírá 6-9 květů. Silně působivá odrůda, roste zdravě, dobře se množí. Výborná odrůda k řezu i k dekoraci.

POLEMIKA, 467 M (Novák 2018) – Horní petály jsou tmavě cyklámové, spodní jsou čistě bílé s cyklámovým lemem. Atraktivní kombinace barev. Dvouřadé klasy nesou 21-23 poupat, otevírá 6-8 silně zkadeřených a tuhých květů. Velice působivá, dobře množící se odrůda.

KOMODOR, 211 EM (Mimránek 2018) (CKX-1) – Otevírá 6 květů na klase s 22 puky (introdukován u Peeters Enterprises)

VANILLA CREAM, 411 M (Mikulášek 2018) (MiA 20/07-6) – Otevírá 13 květů na klase s 23 puky, květenství 77,5 cm. Pochází z křížení Ivory Queen x Kejda (introdukován u Peeters Enterprises)

POLYGON, 433 LM (Belička 2018) – Kvet je celý levandulovo-ružový, zvláště okrajove špice, spodný lupeň tmavšie sprášenie. Hrubý vosk, prísny 2rad, robustný, 23 p., 10 ot., R-4, W-4. Sem. 11-1100-02, Waimea Pamela x Procyon Exotic.

BIELA PLÁŽ, 401 M (Belička 2018) – Vrch kvetu čisto biely, zároveň okrajovo sfarbený zeleným lemom. Vnútný jazýček je vyfarbený červeným rozliatým lúčom. Kvet je hrubo lupeňovo voskový – polo exot, 23 p., 10 ot., R-4, W-4. Sem. 11-110, Česílko x Iná.

BIAŁA DAMA, 501 M (Smoleń 2018) (Russkaja Krasawica x wolny) – Duże białe marszczone kwiaty z czerwonymi dziubkami na dolnych woskowych płatkach. Kłos zwarty, silny, wysoki 140 cm, 9-11 rozwiniętych jednocześnie. Siewka StS.MR.501.13.

MELANCHOLIA, 568 EM (Smoleń 2018) (Priesz Auszra x Raspberry Ice) – Cyklamenowo-purpurowy z karminowymi przejaśnieniami i jasną strzałką na dolnych

płatkach. Wysoki 140 cm. Kwiaty bardzo duże, woskowe. Kłos zwarty 21-23 pąki, 8-10 rozwiniętych. Sdlg. StS.PA.001.14.

FIOLETOWA RAPSODIA, 475 M (Smoleń 2018) (NN x NN) – Kolor cyklamenowo - biskupi z przejaśnieniami do wnętrza. Na dolnych płatkach porpurowe strzępiaste listki. Wys. 120 cm, kwitnie 6/7 jednocześnie. Siewka StS.75.14.

SPEŁNIONE MARZENIE, 441 M (Smoleń 2018) (Brylant x wolny) – Barwa różowa z przelewami. Wys. 120 cm, 20/9 rozwiniętych, zdrowy, dobre rozmnażanie. Płatki woskowe. Siewka StS.SMN.71.14

POMARAŃCZOWA SŁODYCZ, 327 M (Smoleń 2018) (Amon x Katamaran) – Odmiana średniokwiatowa barwy soczyście pomarańczowej z czerwonymi językami na dolnych płatkach. Wys. 110 - 120 cm. Kłos 21-24 pąki 8-10. Wosk 4/4. Ogólnie bardzo dobry. Siewka StS.12.12

CUD WIECZORU, 566/596 LM (Smoleń 2018) (Junge Flower x nieznany) – Kwiaty ciemno-malinowe z ciemniejszymi przelewami po bokach płatków. Wysoki 140 cm. Kłos 23/7-8 rozwiniętych. Płatki woskowe, zdrowy.

PAMELA BEM, 311 EM (Smoleń 2018) (Biały Orzeł x nieznany) – Kwiat średniowczesny, kremowo-biały z czerwonymi rumieńcami. Wysokość 125 cm, kłos 20/9-10, płatki woskowe, mocno marszczone. Zdrowe cebulki, dobrze się rozmnaża. Siewka StS.RR.13.

MISS POLSKI, 401 M (Smoleń 2018) (Amelia x Westoczka) – Kolor białoczerwony jak na polskiej fladze. Kłos sztywny, naprzemianległy zwarty. Wysoki 130 cm, kwiaty woskowe 8/9 rozwiniętych. Siewka StS.AM.20.13

MIŁOSNE PRZEŚLANIE, 453 M (Smoleń 2018) (Kopet Dag x nieznany) – Czerwony z malinową nutą i żółtą koronką na dolnych płatkach. Wielkokwiatowy, wysoki 140 cm, 8/9 rozwiniętych kwiatów jednocześnie. Kłos tęgi dwurzedowy. Siewka StS.XY1.12.

SŁODYCZ PORANKA, 363 E (Smoleń 2018) (Amelia x Harlequin) – Kolor malinowo - różowy jasny z cyklamenowymi językami na dolnych płatkach. Średniokwiatowy, rabatowy i do cięcia. Wysokość 100 cm, 5/6 kwiatów rozwiniętych, płatki woskowe. Siewka StS.AM.01.13.

RADOŚĆ PORANKA, 225 E (Smoleń 2018) (Harlequin x swobodny) – Omiana małokwiatowa rabatowa. Farba biało - pomarańczowa z pomarańczowo - czerwonymi dolnymi płatkami i kremową koronką. Wysokość 90-100 cm, 5/6 otwartych woskowych kwiatów. Siewka StS.RR.02.13.

SENIORA, 475/493 M (Smoleń 2018) (Priesz Auszra x Raspberry Ice) – Wielkokwiatowy, liliowo-siemieniata barwa z białymi żyłkami na płatkach. Wysokość 130 cm, kłos sztywny, naprzemian legły, 21 pąków, 6-7 jednocześnie kwitnie. Siewka StS.RR.13.

GORAŃCE SERCE, 596 EM (Smoleń 2018) (Priesz Auszra x Raspberry Ice) – Brązowo-czerwony, odymiony. Wysoki 140 cm, 8-10 kwiatów jednorazowo. Kwiaty bardzo duże, kwiaty naprzemianległe, zwarte. Dobrze się rozmnaża. Siewka StS/PA/09/14.

UWODZICIELKA, 333 EM (Smoleń 2018) (Amelia x nieznany) – Kolor - malinowo - łososiowe przelewy z żółtą koronką na dolnym płatku. Exot. Średnio-kwiatowy, wysoki 135 cm, kwiatostan zwarty, 10/12 rozwiniętych jednocześnie. Płatki twarde, woskowe. Siewka StS.AM.13.14.

Pěstování denivek v ČR

Ing. Markéta Macháčková

Původ a historie pěstování

Začneme hezky od začátku, od botanické charakteristiky rodu *Hemerocallis*. Denivky patří do čeledi asfodelovitých *Asphodelaceae*, podčeled' *Hemerocallidoideae*. Volně v přírodě se vyskytují ve východní Asii (Čína, Japonsko, Korea, Mongolsko, Rusko) a můžeme je nalézt i na Středním a Blízkém východě, Evropě, na Kavkaze a v Severní Americe, kde ale nejsou původní. Má se za to, že byly do Evropy dovezeny kdysi dávno spolu se vzácným zbožím z Orientu. V současné době se podle „World Checklist of Selected Plant Families“ dělí rod *Hemerocallis* na 18 druhů.

Pojďme se však něco dozvědět o zahradních rostlinách a o tom, co bylo z původních druhů vyšlechtěné a jakou stopu v historii denivek zanechal český člověk. Pravda, do dávné historie jsme příliš nezasáhli. Zato v posledním desetiletí má šlechtění denivek v Čechách a na Moravě slibný potenciál.

Pokud budeme sledovat evropskou historii denivek a jednoduše přeskochíme tisíciletou tradici jejich pěstování na Dálném východě, najdeme první zmínku o denivkách v dobách renesance. Arlow Burdette Stout své knize o denivkách z roku 1934 uvádí, že jako první popsali denivku v Evropě Mathias de l'Obel (Lobel) a Pierre Pena v knize *Stirpium adversaria nova* roku 1570 jako *Asphodelus luteus liliflorus*. Rostlině se také během historie říkalo *Asphodelus liliaceus* nebo *Lilium luteum*. O téměř dvě stě let později v roce 1753 použil otec binomické nomenklatury Carl von Linné ve své knize *Species Plantarum* pro tuto rostlinu jméno *Hemerocallis Lilio-Asphodelus* var. *flavus*. Podle A. B. Stouta (1934) potom v druhé edici *Species Plantarum* z roku 1762 zjednodušil jméno na *Hemerocallis flava*. Dnes se rostlina jmenuje *Hemerocallis lilioasphodelus* neboli denivka žlutá, anglicky Lemon Daylily. Linné rodovým jménem velice výstižně popsal chování květů, když použil řecká slova „*hemera*“ – den a „*kallos*“ – krása, tedy *Hemerocallis*, neboli rostlina, jejíž květ je krásný pouze jeden den. A odtud i český název: denivka. Tuto krátkověkost jednoho květu ovšem denivky nahrazují větším množstvím květů na stonku a četností stonků samotných. Kvetou převážně od první poloviny července do konce prázdnin. Nutno dodat, že termín zlatá lilie neboli *Hemerocallis* lze nalézt již v Matthioliho herbáři z roku 1562, kde se můžeme dozvědět: „*Hemerocallis Autoris* nejprve přinesena byla z Cařihradu a přináší v červnu často mnoho krásných květů na jedné lodyze.“ V tzv. před linnéovským období však byly pod jménem *Hemerocallis* často označovány některé lilie a také doprovodné ilustrace v Matthioliho herbáři zobrazují lilie, nikoliv denivky.

Dalším druhem, který se v Evropě vyskytuje již dlouhá staletí, je *H. fulva*, denivka plavá. Pokud opět zmíníme Stoutovu monografii o denivkách, uvádí se zde, že je tato denivka rovněž poprvé popsána Lobelem jako *Liriosphodelus phoeniceus*. Carl von Linné tuto rostlinu nejprve nazval *Hemerocallis Lilio-Asphodelus* var. *fulvus*, později *Hemerocallis fulva*. Německý lékárník Basilius Besler ji však v díle *Hortus Eystettensis* z roku 1613 nazývá *Lilium fatuum*. Zajímavostí této rostliny je už samotný fakt, že to, co se v Evropě tak dlouho pěstuje, je sterilní klon, který netvoří semena a množí se pouze vegetativně. Takže všechny tyto rostliny pocházejí z jedné jediné. Od roku 1929 se pro tento triploidní klon ($3n=33$) používá název *H. fulva* 'Europa' (Stout, 1929).

Šlechtění denivek

Dlouhá staletí byly rostliny v západní kultuře obdivovány pro svou čistou a prostou krásu. Až v devatenáctém století, kdy se do Evropy dovezly i jiné druhy denivek kromě již zdomácnělých *H. lilioasphodelus* a *H. fulva*, začalo šlechtění s cílem získat něco nového a neobvyklého. V Anglii tak spatřil světlo světa kultivar 'Apricot' (George Yeld, 1893), o kterém sám jeho autor říká, že je křížencem „*H. flava* (syn. *H. lilioasphodelus*) × *H. middendorffii*“. Na druhé straně oceánu, jak už to bývá, dělo se něco podobného. Ředitel botanické zahrady v New Yorku Arlow Burdette Stout představil v roce 1929 kultivar 'Mikado'. Sám A. B. Stout o rodokmenu tohoto kultivaru tvrdí následující: „Rostlina má ve svém původu *H. aurantiaca* a *H. fulva* 'Europa' a byla získána po třech generacích selektivního křížení.“ A tak byly položeny základy moderního šlechtění denivek, při kterém se odehrála dokonalá metamorfóza prvních kříženců botanických druhů v dech beroucí novinky posledních let. V roce 2017 odhaduje American Hemerocallis Society počet kultivarů v registru na zhruba 84 500. Ale o tom snad jindy.

České a moravské šlechtění

Vraťme se do zemí koruny české a do doby nedávno minulé. Denivky jsou u nás poměrně oblíbenou zahradní trvalkou, asi všichni si vybavíme rezavě oranžové květy a nezlomnou vitalitu denivky plavé *H. fulva*. Avšak kdy se u nás začalo se šlechtěním, se dohledá těžko. Jako bernou minci můžeme brát publikaci Ing. Milady Opatrné „Výzkum světových sortimentů trvalek *Hemerocallis*“, kterou vydala ve VUKOZ Průhonice roku 1984. Během dlouholetého pěstebního pokusu se prověřoval sortiment denivek a bylo vybráno 18 odrůd doporučených pro podmínky českých zahrad. Není tu však ani zmínka o kultivarech české provenience.

Zkusme se ale podívat na české šlechtění denivek jako na příběh květin a lidí. Vždyť za každým novým kultivarem stojí jeho šlechtitel a s ním i jeho příběh. V sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století nebylo lehké sehnat rostliny ze zahraničí, ze západu téměř nemožné. Sortiment trvalek byl do jisté míry limitován, ale i tehdy se našli nadšení pěstitelé, kterým hranice nebránily. Jako byl pan Eduard Šťastný z Jaroměře, který k nám dovážel zahraniční sortiment denivek do své soukromé sbírky. Profesně se věnoval obchodu se sklem a denivky byly jeho velkou vášní. Jako sběratel rozvíjel svou sbírku, vyměňoval rostliny s ostatními a zkoušel křížení. Netrvalo dlouho a první semenáče pocházející z jeho rukou začaly kvést. Z hlediska dnešních novinek šlechtění bychom je označili za jednoduše krásné, ale tehdy to byl velký úspěch. Jeho syn Jiří většinu semenáčů uvedl do prodeje v roce 2002 – 2003 a poznáme je snadno podle akronymu CZ před vlastním jménem kultivaru (např. 'CZ Leona', 'CZ Prima').

Za panem Šťastným jezdíval obdivovat krásu denivek i jeho přítel z jižních Čech pan Pavel Roubín. Také on se stal vášnivým sběratelem denivek (a také orchidejí) a dnes jich má na poli za domem něco kolem patnácti set kultivarů. Tolik jich nemá žádná česká botanická zahrada. Z náhodných semenáčů, které se vyskytly v zahradě, se postupně stávaly výsledky cíleného křížení a první kultivary byly na světě. Za datum introdukce můžeme považovat výsadbu prvních Roubínových denivek v Průhonické botanické zahradě v roce 2010, jmenujme např. 'Paron Foolish Desperado' (4n=44) či 'Paron Beauty Margaret' (4n=44).

V tomto roce se poprvé zrodila myšlenka vytvoření ucelenější sbírky denivek

českého šlechtění, na které se nejprve s panem Roubínem podílel i pan Jiří Šťastný a později se připojili i další. Tím, kdo zanechal nesmazatelnou slezskou stopu ve šlechtění denivek, je pan Jiří Dudek z Ostravska. Jako správný renesanční zahrádkář se věnoval také šlechtění kosatců a lilíí, a dokonce rozpracoval metodiku kritérií pro registraci denivek v rámci České republiky. Bohužel žádné pěstitelské sdružení se tím dále nezabývalo. Slezské denivky jsou na první pohled jiné, než ty z Jaroměře, vznikly totiž křížením jiného výchozího materiálu, jak to u různých šlechtitelů bývá. A ve svém jménu nesou často rodinné příjmení svého tvůrce např. 'Beno Dudek' (4n=44).

Moravské provenience je pak i další série kultivarů v botanické zahradě a to od pana Petra Mimránka ze Zlínska. V jeho případě jsou denivky až na druhém místě, prim v jeho šlechtitelském snažení hrají mečíky. Což ale neznamená, že by jeho semenáče denivek byly méně kvalitní, vždyť za ně získal v minulosti ocenění od německého zahradnického spolku „Gesellschaft der Staudenfreunde, Fachgruppe Hemerocallis“. Tento spolek mimo jiné pořádá evropskou testovací soutěž pro nové šlechtění denivek a spolupracuje se společností American Hemerocallis Society (AHS), která je správcem mezinárodního registru zahradních kultivarů denivek (*Hemerocallis hybr.*). V roce 2002 obstál tmavě červený semenáč pana Mimránka 'Sb. 3/95' v tomto testu a byl nominován jako doporučená zahradní odrůda. Návštěvníci botanické zahrady si mimo jiné oblíbili jeho tetraploidní odrůdy jako 'Mysločovice', 'Kardinál Tomášek' nebo 'Citrónový Krystal'.

Registrace českých odrůd

Ovšem pomyslné prvenství mezi českými kultivary si vydobyla jiná denivka s názvem 'Bohemian Child Band' (2n=22). Byl to až do letošního roku jeden ze dvou českých kultivarů zapsaných v mezinárodní databázi AHS pocházející od pana Antonína Ressela. Ten krátce před svou smrtí registroval dvě odrůdy. Kromě té již zmiňované z roku 1995 to byla ještě denivka 'Bohemian Garnet' (Ressel, 1995), a jak se občas stává, druhá zmíněná odrůda se nenávratně ztratila někde v propadlišti dějin. Známe však její anglický popis z registru, kde se doslova uvádí: „Height 25 in (64 cm), bloom 6.25 in (16.0 cm), season EM, Semi-Evergreen, Tetraploid, Bright dark red self with yellow to green throat. (Superlative × Baltimore Oriole)“. Jinými slovy o ní z překladu víme, že je vysoká 64 cm, má květ v průměru 16 cm veliký, kvete raně až středně raně, je polo-stálezelená a tetraploidní, květ je popisován jako zářivě tmavě červený se žlutým až zeleným jícnem a pochází z křížení odrůd 'Superlative' a 'Baltimore Oriole'. Je možné, že se najde, že ji ještě někdo ve své zahrádce má a také se může stát, že jednou pokvete po boku svých sester v naší botanické zahradě. Rostou tu i další denivky pana Ressela jako např. 'Anre Margaret'. A jak již bylo zmíněno, lidé se společnými zájmy se přátelí, a tak významný německý šlechtitel Harald Jühr pamatoval na svého přítele názvy svých denivek 'Anton Ressel' (Jühr, 1996) a Varnsdorf (Jühr, 1998), odkud pan Antonín Ressel pocházel. Časem snad, doufejme, přibude mnohem více českých kultivarů, tak jako se letos po dlouhé době v registru objevila jména moravských denivek 'Hanakian Dance' a 'Golden Birds' (Naumenko, 2017).

Spolupráce šlechtitelů

A je tu i řada dalších nadšených pěstitelů denivek, kteří se denivkám věnují pro radost a kteří rozhodně stojí za zmínku. Někteří z nich v letošním roce poslali, ve

spolupráci s Průhonickou botanickou zahradou, své semenáče do testovací soutěže již zmiňovaného spolku Gesellschaft der Staudenfreunde. Každý šlechtitel musí zaslat své rostliny do tří hodnotících zahrad v Evropě, protože každá má jiné klima, které denivky řádně prověří. Dvě zahrady jsou v Německu a jedna v Polsku. Mezi zúčastněné šlechtitele patří pan Mirránek, a dále zde mají své odrůdy Středočeši pan Zděněk Krupka, který je zároveň prezidentem Středoevropské kosatcové společnosti a pan Karel Šlingr. Držme jim palce, ať jejich denivky v náročné celoevropské konkurenci obstojí! Aby byl výčet kompletní, jsou tu i další nadšení zahradníci, kteří často mívají velkou soukromou sbírku denivek a šlechtí jednoduše proto, že je to baví a jsou zvědaví, co z toho bude. To je ale hnacím motorem většiny šlechtitelů, i těch, kteří šlechtí cíleně, souvisle a s určitým cílem. Jmenujme tedy na závěr například tvůrce báječné webové stránky o denivkách pana Jiřího Vampola; nebo propagátora denivek, který přijal Moravu za svůj domov, pana Aleksandra Naumenka; či pana Jaroslava Vinteru, profesionálního zahradníka, milovníka a sběratele denivek, který každoročně pořádá výstavu denivek ve svém zahradnictví.

Průhonická botanická zahrada

Věnujme se nyní trochu více Průhonické botanické zahradě. Zdejší sbírku denivek založil v sedmdesátých letech minulého století její dlouholetý vedoucí Mgr. Milan Blažek. Od něj pochází i koncept sbírky, který v časové ose ukazuje významné milníky ve šlechtění rodu a to od botanických druhů až k současnému šlechtění odrůd. Svým pojetím je sbírka denivek unikátem v rámci botanických zahrad ČR. Novinkou minulého roku je pak samostatná expozice, kde se prezentují české a moravské denivky od některých ze šlechtitelů, kteří jsou jmenováni v předchozích řádcích. Je tady mimo jiné k vidění téměř kompletní sortiment denivek pana Šťastného (63 odrůd). A nebráníme se tomu, aby se naše expozice rozšířila i o další ukázky domácího šlechtění. Je zde také možnost prozkoumat různé zástupce rodu *Hemerocallis* pocházejících z přírodních sběrů, rovněž botanickým denivkám je věnován samostatný záhon. Tato komplexní sbírka denivek je také unikátní v tom, že je součástí „Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů významných pro výživu a zemědělství“ v rámci rezortu Ministerstva zemědělství ČR. Díky tomuto programu je zajištěno udržování vybraných druhů rostlin jako genofondu s cílem zachovat rostliny pro budoucí generace. Můžeme to nazývat kulturním dědictvím, nebo dokladem vývoje šlechtění, či potenciálním zdrojem genů pro šlechtění nové. Všechny odrůdy denivek, které jsou součástí Národního programu, lze najít v mezinárodní databázi GRIN Global. V současnosti je průhonická sbírka druhou největší veřejně přístupnou sbírkou rodu *Hemerocallis* v ČR. Tu největší, co do počtu odrůd, mají v botanické zahradě v Praze - Troji. Sběrka Botanického ústavu AV ČR v Průhonících je každopádně mimořádně rozsáhlá a pestrá a rozhodně stojí za zhlédnutí.

Na závěr

Co ještě dodat? Ve jménech kultivarů denivek z registru American Hemerocallis Society (AHS) můžeme nepřímo nalézt pár odkazů na naší vlast. Velmi konkrétně na nás vzpomíná špičkový americký šlechtitel Dr. John R. Lambert (1916 – 1994) svými názvy kultivarů 'Moravia' z roku 1989, 'Prague Spring' (1985), 'Wenceslas Square' (1990) anebo 'Masaryk' (1989). Tato odrůda byla pojmenována na počest Jana

Masaryka, kterého osobně poznal během svých studií historie na Princetonské universitě. Dále jmenujme například rozloučení s Československem 'Farewell to Czechoslovakia' (Fencel, 1993) nebo skandál v Čechách 'Scandal in Bohemia' (Petit, 2011). I když je otázkou, zda autor tohoto jména neodkazuje na první povídku Sherlocka Holmesa. V registru odrůd lze také najít kultivary jako 'Prague' (Tankesley-Clarke, 2008) nebo 'Czech It Out' (Shimek, 1993). A tak doufejme, že se o českém šlechtění denívek dočteme mnohem častěji a získá si uznání i ve světě.

Netradiční pěstování gladiol

Ing. Milan Prachař

Říkám, že je přede mnou i tento rok experiment, který jsem nazval „Netradiční pěstování gladiol, nejen pro seniory“. K mému počínání mě přiměly mnohé články ve zpravodaji Gladiris, například o systematickém šlechtění mečíků dle pana Ing. Václavíka i články slovenských pěstitelů o vlivu změn počasí na pěstování.

Tak jako jste oslavili 50. výročí Gladirisu, tak i já se snažím podchytit padesátileté poznatky v amatérském pěstování gladiol. Někomu bude můj způsob vyhovovat, někomu ne a možná přijdou i lepší nápady. Ale chci tímto způsobem vyburcovat naše členy k tomu, aby se i oni zapojili k řešení svízelných situací s počasím, které nám pěstitelům dává zabrat. Můj experiment je již v chodu a jestli mě zeť vyfotí to co jsem rozpracoval, tak Vám pošlu i fotky.

Protože již více let patřím mezi seniory a pěstování jsem nevzdal, i když sil ubývá, snažím se najít takovou metodu sázení s technickým vylepšením, která mě ulehčí práci a zlepší prostředí na zahrádce. Mohu říci, že se mi podařilo v posledních letech značně vylepšit a na maximum omezit výskyt houbových chorob. Ano, již padesát let je tomu, co mou zahradou prošly mnohokrát za sebou gladioly. Chemie již nepomáhala a byla navíc drahá. Po odchodu do důchodu jsem přešel na způsob pěstování pokud možno bez chemie, na metodu pěstování ve dvouletém dobře vyzrálém kompostu, který každým rokem pohodím a zapravím do půdy. Přešla mě trpělivost s plevelem, jeho neustálým a nekonečným okopáváním, na které nemám sílu a chemizovat nechci. Tak jsem vyzkoušel pěstování do tak zvaných hnízd. Každoročně metodu vylepšuji. Používám černobílou netkanou textilii s vystřiženými otvory o průměru 35cm. Tato plachta je z jedné strany bílá a z druhé černá, vodním srážkám a záливce propustná a má rozměr 3,2m x 10 m. Celkem jsem do této plachty vyřezal nožem 44 kulatých otvorů. K vyrytí důlků v půdě do hloubky 10-15 cm jsem měl 3 možnosti.

1/ Plechové rycí vidle s vyprofilovaným radiusem dle otvoru, nedostanou se koupit.

2/ Ruční vrták na plotové slupky, ale jen o průměru 20 cm, pracná metoda.

3/ Upravený elektrický mixer na maltu a beton o výkonu 1400 W a měnitelnosti otáček od 0 – 700.

První dvě metody se mě jevily jako pracné, proto jsem dospěl k vlastní úpravě vrtacího nástroje k mixeru na maltu. Na hřídel míchadla jsem upevnil řezný kotoučový nůž 2,5 mm. Dále jsem na míchadlo a kotouč přivařil 4 matice M10 a pomocí šroubu M10 napevno spojil hřídelku míchadla s řezným kotoučem. Na tem jsem ještě přivařil vodící šroubovicový trn délky 10 cm vyrobený z ploché oceli.

Vyvrát jeden otvor mě trvá jen 10 sec. Větší průměr než 35 cm nedoporučuji. Část hlíny při vrtání zůstane na vrtáku, tak ji rozhodím po záhoně, větší část hlíny je rozhozena odstředivou silou mimo hnízdo, takže díra pro sázení je pěkně čistá. Sáším do jednoho hnízda deset až patnáct hlíz a to podle jejich velikosti, vždy po jedné odrůdě. Pak hnízda zasypu kompostovou hlínou a urovnám záhon.

Zavlažuji tak, že po obvodu netkané bílé černé textilie mám drážku, do které pouštím hnojivou zálivku pomocí plovákového čerpadla z 1 m krychlové jímkou. Při hnojivé zálaze přidám do jímkou příslušné množství výluhu z vykvašených kopřiv a výluhu z vykvašených kuřinců tak, aby výsledné ředění bylo 1 ku 10. O kapkové zálaze neuvažuji, neb by byla náročná z pohledu filtrace. Rostoucí gladioly na černobílé textilii působí velmi esteticky, 50 cm průchody mezi hnízdy s gladiolami jsou dostatečné.

Jaké výhody by toto mělo přinést:

1/ Mimo hnízda nemůže růst plevel – hnízda po vyklíčení plevelu zasypu malou vrstvou, přibližně 1cm kvalitního, nejlépe koupeneho substrátu bez plevelu.

2/ Bílá vrchní vrstva textilie odráží sluneční paprsky, půda se nepřehřívá.

3/ Neodpařuje se velké množství vody a tak se šetří hnojivá zálivka.

4/ Odpadlo okopávání a pletí.

5/ Pokud se gladioly při větším dešti nebo větru vyvracejí, svážu je provázkem jako snopek u obilí.

Pokud se někdo bude inspirovat mým nápadem, musím ještě upozornit na několik věcí, které mne při experimentu provázely. Pro někoho to může být samozřejmostí, pro někoho nikoliv. Při přípravě celé akce nejdřív pomocí 2 ks kolíků zafixuji polohu netkané textilie, používám-li elektrický pohon k vyvrtání sázecích jamek. Konví s vodou postříkám vystřížené otvory v textilii a tím si vyznačím body, kde mám vrtat. Textilii sroluji ke krajním fixovacím kolíkům a zabezpečím, aby se dala rozmotat přesně tak, jak byly otvory vyznačeny. Nevrtajte při položené textilii. Po navrtání provádím sadbu hlíz do hnízd. Po ukončení sadby a zahrnutí hlíz natáhnou textilii zpět na původní místo. Aretovací kolíky po sklizni nechávám na místě, protože mě poslouží v příštím roce, abych věděl, jak mám textilii posunout a nesázet na stejné místo.

Při sklizni a vybírání hlíz nejprve odstříhnu listoví gladiol, pak sroluji textilii opatrně aby se nepoškodila a uschovám ji na příští rok. A nemluvil jsem o samozřejmosti, jakou je zatížení textilie ocelovými profily neb dřevěnými lištami během celé vegetační doby, aby nebyla stržena větrem.

Pěstuji většinou svoje semenáče, které jsem nazval „korálovky“ vzniklé z kombinací z F.C.L. Tyto mám jen v pastelových barvách, nejsou napadány třásněnkami v takové míře jako odrůdy tmavé, jejich vysoká voskovitost květů prodlužuje trvanlivost květů, lépe odolávají dešti i slunečním paprskům. Ale to je běžně známé. Jak je vidět má tato metoda mnoho efektivního. Na podzim budu samozřejmě zase hodnotit a přemýšlet o dalších vylepšeních.

Velmi se mě osvědčila metoda výsadby brutu hned počátkem nového roku do plastových perforovaných bedniček. Ve sklepních prostorách. Zde využívám teploty ušředního topení k naklíčení brutu. Do vyklíčení pravidelně zalévám a zde stráví klíčící brut 2 až 3 měsíce v pološeru, až do doby kdy bedýnky vynesu ven a umístím na záhon. Částečně je zapustím do země. Pokud by se hlásily mrazíky, bedýnky zakryji bílou netkanou textilii.

Rychlá a spolehlivá metoda výsadby brutu

Petr Mímránek

Před několika lety byl v našem zpravodaji uveřejněn překlad z amerického bulletinu „Výsadba brutu pomocí přípravku Savo“. Protože jsem se již od klukovských let nevyhýbal práci s chemikáliemi, například míchání vývojek a ustalovačů pro vyvolávání filmů, (vedl jsem fotokroužek) tak jsem zkoumal, co Savo bude dělat s brutem. Do plastového kelímku od piva jsem dal brut, který byl určen k vyřazení, a zalil Savem. Asi po pěti minutách brut zesvětlal a byla vidět částečně vybělená struktura skořápky, dál se nedělo nic, proto jsem neutralizované Savo vylil, (nastala reakce skořápky brutu s chlornanem sodným a hydroxidem sodným, který Savo obsahuje a po reakci s biologickým materiálem nastává změna v kuchyňskou sůl) proto jsem znovu nalil Savo čerstvé, za dalších asi deset minut se skořápka na brutech úplně rozpustila a ty zůstaly bílé, odskořápkované. No ale z praktického hlediska to bylo časově náročné a také Sava by bylo potřeba opravdu hodně, kdybych chtěl všechen brut takto do čista ošetřit. No a hned asi sázet, což by bylo též nereálné, když třeba ještě pole není nachystané. Původní návod popisuje i znovu přepláchnutí vydesinfikovaného brutu čistou vodou, což je další práce pro mne nevládatelná.

Lituji všechny pěstitelé, kteří nekonečně loupou bruty a ztratí tím obrovské množství časa, který se dá zužitkovat určitě lépe. Pro jistotu loupou jen bruty, které si vyměním ze zahraničí, od pana Krašeninnikova ze Sibiře, nebo pana Selingera z USA, za prvé je jich jen několik desítek a za druhé sázím je pečlivě do kontejnerků 12x12 cm a kvalitního substrátu. Hlízy mečíků ze zahraničí již nekupuji, protože jsem vzdal problémy s celníky a fytokontrolory, vyřizováním fyto certifikátů. Mám za to, že fytopovolení pro vagon brambor a pro malý balíček s dvaceti hlízami mečíků přijde na stejné peníze. Bruty dostanu v malém dopise bez problému, jen musíte rok čekat, než se dočkáte květu, navíc často hlízy, a to i novinky z USA, byly virózní. Především se pokouším takto znovu napěstovat sortu pana Konička PINK ELEGANCE, kterou jsem objednal po několik let od různých firem, a vždy byla virózní, je to k vzteku, jelikož v USA a Anglii vyhrává kde co a také se s ní hodně kříží, u nás však nechce růst.

V supermarketu jsem si vzal dva papírové dírované kartonky na půlkilové jogurty, do každého se vejde 12 plastových kelímků. Poprvé jsem použil jen jeden karton a to se neosvědčilo, jelikož se kelímky vyvracely, tak jsem lepicí páskou slepil nad sebe dva tyto kartonky a zde kelímky pevně drží. Můj postup sázení je následující:

1/ Připravené pole se načáruje (narýhuje) kultivátorem jako na sázení brambor, hloubka pro bruty je dostačující.

2/ Do řádků se naleje voda konví nebo jiným způsobem, aby bruty měly spodní vláhu, což je velmi důležité,

3/ Mám 12 kelímků v upraveném platu a do každého nasypu ze sáčku porci brutu a vložím cedulku, používám plastové s popisem černým lakem, nebo speciálním vyzkoušeným fixem, ne běžným fixem. Musíte mít jistotu, že popis vydrží.

4/ Do každého kelímku s brutem naleji přibližně malou kávovou lžičku Sava a cedulkou zamíchám, aby všechny bruty se od Sava navlhčily, tedy Sava dávám jen velmi málo, podle toho kolik je od které sorty brutu.

5/ Bruty se vydesinfikujú a odstraní se různé přírodní látky, které brání klíčení, také se částečně naruší skořápka.

6/ Do řádku zapíchávám postupně jmenovky a nasypu přímo pomocí kelímku úměrně brut, takže moření je jen několik minut.

7/ Hned naplním těchto vyprázdněných 12 kelímků brutem a postupuji stejným způsobem pořád dokola, tedy všechno se dělá na poli. Bruty hned zahrábnu a cedulky upravím, speciálně je zatloukám a nechávám trčet jen jeden centimetr, aby nikoho nelákalo je vytáhnout, protože kolem pole chodí lidé s pejsky a také školáci ze školy. Pole je za obcí a nikdy se mě nestalo, že by někdo ulámal květy nebo nějak mečíky poničil.

Brut sázím samostatně, odděleně od velkých hlíz, na ty Savo nepoužívám. Pod velké hlízy také dávám do řádků vodu, ale napřed řádky částečně prohlubuji. Aspoň tak, jak to technicky na poli jde, Na zahradě se dostanete hlouběji. Hlízy potřebují být hlouběji než brut. Nasázené velké a střední hlízy v řádku postříkám Trichomilem. Samozřejmě, kdo má čas hlízy před sázením oloupat, neprohloupí.

Chtěl bych k tomu dodat, že Savo nijak neředím. Není potřeba bruty úplně vybělit. Je to velmi rychlá metoda sázení, brut neloupu, a nijak nepředklíčuji jako dříve, a za dvě odpoledne vysázím všechny brut, do dvou řad o 150 metrech, a je toho více jak 500 sort. Nyní začátkem června je brut krásně nařádkovaný a určitě jako každý rok pokvete, zde pak kontroluji pravost sorty a klasy hned odlamují. Zprvu jsem měl obavy, že Savem brut poškodím. Brut velmi dobře klíčí, dobře roste a hlízy z něj jsou zdravé, sázím takto již čtvrtý rok, a zase letos to roste velmi dobře. Důležitá je závlhka do řádku před sázením, jinak se může stát, že brut naklíčí a zaschne, pokud nemůže zapustit kořínky do vláhy. Ještě na upřesnění, používám „Savo original“ které je běžně k dostání pro desinfekci bazénů a studní, obsahuje 4,7% chlornanu sodného. Tento spolehlivě likviduje bakterie i houby, naleptá skořápku. Pozor, je více výrobků s názvem Savo. Při práci s tímto desinfekčním přípravkem dodržte bezpečnost práce, především ochranné brýle.

Použitie kvapkovej závlahy pre pestovanie, aj gladiol

Ing. Daniel Jurík

Viacero po sebe idúcich rokov som sa zamýšľal ako zlepšiť spôsob zavlažovania gladiol. Riešenie zavlažovania porastov všeobecne je možné viacerými bežnými alebo menej bežnými spôsobmi. Pre gladioly je tradičné zavlažovanie vhodné realizovať na porastoch s malou plochou a za predpokladu, že máte dostatok voľného času na okopávanie a polievanie. Extrémne suché letá na západnom Slovensku v poslednom období (aj dva mesiace bez prirodzenej vlhky) a nedostatok času ma nútily k experimentovaniu. V mojom prípade je výsledok, úspora času a zníženie nákladov, dosiahnutý použitím kvapkovej závlahy.

Kvapková závlaha na rozdiel od použitia klasických rozprašovačov alebo mikrozávlahy nezmača celý povrch pôdy a taktiež povrch listov. Pritom poskytuje rastlinám dostatok vlhky v hĺbke pár centimetrov pod povrchom pôdy. Existuje viacero spôsobov ako realizovať kvapkovú závlahu avšak v záhrade sa použitie zužuje v podstate iba na povrchové zavlažovanie kvapkovou hadicou.

Gladioly mám zasadené do troch za sebou idúcich záhonov s dĺžkou radov 12,5 m. Vzdialenosť radov je 40 cm. Preto som sa rozhodol pre použitie bežne dostupných kvapkových hadíc vedených na povrchu s priemerom 16 mm s prietokom vody 2litre za hodinu na jeden zavlažovací bod a so vzdialenosťou zavlažovacích bodov 22 cm bez tlakovej kompenzácie. Hadice sa vyrábajú v rôznom prevedení s kompenzáciou tlaku alebo bez nej a v pomerne širokej škále pracovných tlakov a maximálnych pracovných dĺžok. Kvapkové hadice nedokážu optimálne pracovať v režime s nulovým resp. nižším ako pracovným tlakom, napr. na zavlažovanie z nádrže s dažďovou na úrovni povrchu (samospádom). Vždy je potrebné vytvoriť dostatočný minimálny pracovný tlak v hadici aj pri minimálnej hladine nádrže a to napr. zdvihnutím nádrže do požadovanej výšky alebo doplnenie čerpadla.

Vzhľadom na možnosti a obmedzenia som volil v mojom prípade asi najlacnejšie riešenie a použil teda bežne dostupnú hadicu bez kompenzácie tlaku. Stratu tlaku v hadici po jej dĺžke 100 m som riešil napojením hadice na prívod vody z oboch strán. Kvapkače v strede 100 m úseku menej kvapkajú, asi o 10% ako na prípojných miestach, pretože sa prejaví pokles tlaku s dĺžkou hadice

Pred realizáciou je potrebné prehodnotiť tvar záhonov, vzdialenosť radov atď. a to za účelom lepšej realizovateľnosti a optimalizovania systému ako celku. Závlahový systém je možné navrhnuť presne na mieru pre daný záhon. Potom však treba zobrať do úvahy striedanie plodín alebo prekladanie závlahy.

Systém je potrebné navrhnuť tak, aby prietok čerpadla bolo primeraný množstvu odobratej vody. Každé čerpadlo má optimálne pracovné pásmo (vzťah medzi tlakom a prietokom) a každý výrobca čerpadla tento údaj uvádza. Pracovný bod čerpadla (daný konkrétnym rozvodom) by sa mal nachádzať v prevádzkovanom v pracovnom pásme. Na toto je potrebné brať ohľad z dôvodu zachovania optimálnej životnosti používaného čerpadla. Nepomery medzi prietokmi sa prejavia nárastom tlaku (a tým v prípade regulácie vypínaniu a zapínaníu čerpadla) alebo poklesu tlaku v dôsledku veľkého odberu vody a tým veľkej záťaži čerpadla (vznikajú axiálne tlaky v osi čerpadla). Oba prevádzkové stavy znižujú životnosť čerpadla. Druhý prípad – nízky tlak zároveň nie je optimálny z hľadiska funkcie závlahy ako celku.

Do systému napájania jednotlivých okruhov kvapkovej závlahy je potrebné za uzatvárací/oddelovací ventil zapojiť filtráciu. Filtrovanie vody je podmienkou pre dlhú životnosť hadíc. Preto aj keď si myslíte, že máte čistú vodu nesmiete zabudnúť na vyzrážané nečistoty prípadne usadeniny, ktoré sa môžu pri zmene tlaku v systéme uvoľniť. Filtre sa vyrábajú priamo určené na tento účel. Sú rozoberateľné a ľahko sa vyplachujú. Pred filter je možné zaradiť aj zariadenie na dávkovanie hnojív to môže byť realizované najjednoduchšie a menej presné je pomocou zariadenia s venturiho trubicou ktorá si vďaka prietoku vody prisáva hnojivo z nádoby.

Za uzatváracím ventilom je možné použiť plastové fittingy, redukcie, prípadne ďalšie ventily určené pre kvapkové závlahy. Realizujeme z nich rozvod vody pre kvapkové hadice. Na napojenie a prepájanie kvapkových hadíc sa používajú tzv. kvapkové fittingy kam patria aj redukcie na klasický závitový systém. Delia sa na nástrčné alebo holendrové. Nástrčné sú lacnejšie ale v podstate nerozoberateľné a holendrové je možné rozoberať a opätovne skladať.

Pri používaní kvapkovej závlahy som ale narazil na niekoľko úskalí na ktoré je potrebné dať si pozor. V praxi som sa stretol s problémom, ktorý sa vyskytuje u každej

hadice a to je zúženie prierezu („prelomenie“) pri náhodnom nedovolenom prehnutí. Zvyčajne sa hadica vráti do pôvodného tvaru a zostane na nej zúženom mieste. Toto miesto je ďalej problematické z hľadiska pevnosti hadice a preto treba stlačením v opačnom smere aspoň čiastočne deformáciu odstrániť. Ak zostane miesto trvale zúžené zníži sa prietok vody hadicou a tento môže byť nedostatočný. V praxi to potom znamená, že sa kvapkače za týmto miestom prepustia menej vody.

Hadice sú vyrobené z plastu, ktorý výrazne so zmenou teploty mení svoj dĺžku. S týmto treba počítať pri ukladaní hadice a pri návrhu systému. V neposlednom rade je potrebné úzkostlivo dbať na čistotu montáže, pretože nečistotami vnútri závlahového systému môže byť ovplyvnená miera zavlažovania.

Zatiaľ som sa nestretol s tým, že by sa hadica významne poškodila pri okopávaní alebo pletí buriny. Používam plečku s nožom, ktorý je uchytený v strede v jednom mieste takže hadica mi nezavadzia. Spôsob obrábania treba mať jasný vopred treba s problémom počítať a vyriešiť ho. Určite nie je prípustné stúpať po kvapkovej hadici na tvrdých plochách, napr. betóne alebo udupanej hline kde hrozí poškodenie kvapkačov. Zazimovanie u mňa spočíva v preplachu kyslým roztokom a navinutí hadíc. Možnosť je totiž toľko, že by sa dala písať brožúra. preto som písal ako to mám realizované ja. Taktiež o tom nechcem vyvolať diskusiu pretože možnosti sú rozsiahle a ich kombinácie nekonečné.

Riešenie konkrétneho spôsobu zavlažovania je veľmi variabilné a to hlavne po stránke technickej. Preto je potrebné systém prispôbiť individuálnym potrebám. Použitie kvapkovej závlahy a tým zníženie intenzity plečkovania a vylúčenie činností spojených s klasickým polievaním mi dokázalo ušetriť nesmierne veľa času.

30 let osady Mexiko

Petr Masopust, první předseda ZO ČZS osada MEXIKO MEZINA

Když se v roce 1984 dalo dohromady několik bruntálských zahrádkářů, kterým bylo 200 m² málo, byl uveřejněn v okresním tisku článek, který zjišťoval zájem o zahrádkářství, sešlo se 365 žádostí. S tichou podporou stranických a okresních orgánů se podařilo vyjednat na státních statcích 14 ha ploch, která byla nevhodná pro velkovýrobu. Všichni pracovali na sklizni sena (koupili jsme za to TERU). Počet žadatelů se stabilizoval na 150. VČS rozhodla, že každý dostane přidělen pozemek 400 m². Zároveň pověřila projektanta zpracovat projekt osady, t. j. zaměření stávajícího stavu, osadní komunikace a oplocení vč. rozmístění jednotlivých 155 podílků. Zároveň z typových projektů ÚV ČZS byl určen jednotný typ chatek. S ohledem na podhorský charakter osady (520 m/mořem) zvolen typ A. Tato dokumentace byla schválena odb. výstavby ONV Bruntál. Ve své době jsme byli jedna z mála ZO, která měla kompletní projektovou dokumentaci. Zároveň byl schválen osadní řád pro osadu MEXIKO Mezina.

Aby se zamezilo ztrátám, bylo nejprve postaveno 2200 m oplocení, mokřiny byly vybagrovány a v prameništích vyhloubeny studny. Dále bylo zajištěno páteřní zasíťování elektrinou, každý z 6 úseků tak měl svého antonička a začaly se stavět chatičky. Ve stavebním povolení sice bylo "sklad na nářadí" ale každý už si ji upravil podle svých potřeb. Po posílení VN nám obec Mezina umožnila zavést elektrinu do

každé chaty. Zároveň s pokládáním kabelů EE byly provedeny rozvody užitkové vody do každé chaty (tyto se však zachovaly pouze ve 2 úsecích)

Do 2002 bylo celých 14 ha v majetku ZO ČZS, pak rozhodnutím VČS byly pozemky odprodány za malou částku zahrádkářům a v majetku ZO zůstaly pouze osadní komunikace, parkoviště a oplocení.

Z mého pohledu prvního předsedy ZO to bylo problematické rozhodnutí vzhledem k tomu, že každý majitel si začal na svém pozemku stavět někdy dost problematické stavby a výbor ztratil jakoukoliv možnost toto jednání kontrolovat a usměrňovat. Dodržování osadního řádu bez výkonných pravomocí pak zůstalo pouze iluzí.

Naše osada v původní žádosti o povolení měla uvedeno "zajištění soběstačnosti ve výrobě zemědělských produktů", nyní se zdá, že se to změnilo na "rekreační a relaxační parcelu". Velká část původních produkčních ploch byla zatravněna a i s odchodem 1/3 původních zahrádkářů a s ohledem na blízkost přehrady Slezská Harta se zahrádková osada pomalu mění na rybářskou základnu.

Zahrádkáře, kteří si pamatují původní účel osady, bych napočítal na prstech jedné ruky, o tom aby se posunuli na vyšší level – třeba šlechtění kytek, tak to na 14 ha budu asi sám.

V roce kulatého výročí založení osady byl na slavnostní VČS za přítomnosti starostů Bruntálu a Meziny předán 5 zahrádkářům Bronzový odznak ČZS a stejný počet manželek medaile města Bruntálu (asi že to s nimi vydržely). Nápad ocenit i manželky nám záviděl i starosta. Všichni členové ZO a hosté pak obdrželi DVD s filmem z výstavy osady a aktuálními fotografiemi z činnosti na osadě MEXIKO.

Letos městský výbor ČZS rozhodl, že výstava všech ZO ČZS v Bruntále bude v tradičním termínu 10. – 12. srpna 2018 v bruntálském zámku. S ohledem na extrémně teplé počasí, kdy zima přešla rovnou v léto, bude asi problém vystavovat v tomto termínu řezané květy gladiol a lilii. Ale už pro krásné prostředí bruntálského zámku bych chtěl všechny pozvat do Bruntálu. Pořadatelé jistě nachystají nějaké překvapení – vždyť bruntálské obří super papírky a stoleté bonsaje získávají pravidelně celostátní ceny i na FLOŘE Olomouc. Jste všichni srdečně zváni do města pod Pradědem.

Jarní výstava Staňkov 2018

Jaroslav Beneš

Některým z Vás jsem slíbil poslat pár fotek z výstavy „Jaro na zahradě“ Staňkov 2018. Trochu se mě to nepovedlo, zpočátku jsem se snažil po výstavě co nejrychleji zasázat mečiky a pak jsem opět onemocněl, tentokrát na zápal plic. Nějak jsem neměl o nic moc zájem a tak jsem to zpracoval a poslal s velkým zpožděním. I přes u nás velice nepříznivé počasí se mě povedlo vystavit 173 druhů narcisů a 53 druhů tulipánů. Opět jsem na zvláštním stole, za velkého zájmu návštěvníků, propagoval šlechtění Pavla Svinciaka, v příloze máte pár fotek. Podle pořadatelů se výstava líbila, a tak pokud bude počasí příště trochu příznivější, snad se nám povede to zopakovat, třeba ještě lépe. Do přílohy jsem ještě přidal pár fotek z mé zahrady, boj s velkou narcisovskou, snad budu alespoň trochu úspěšný. Těším se, že se zase na některé výstavě setkáme.

Termíny výstav mečíků v roce 2018

- 21. – 22. 7. – slovenská výstava – Rajecké Teplice
- 28. – 29. 7. – mezinárodní výstava – Bytča (SK)
- 28. – 29. 7. – Květiny pro hraběnku – zámek v Přílepech u Holešova
- 4. – 5. 8. – Volyně – výstava květů
- 10. – 12. 8. – výstava květin na zámku v Bruntále
- 10. – 12. 8. – výstava květin – Staňkov, Lidový dům
- 11. – 12. 8. – výstava v Rapotíně
- 11. – 12. 8. – mezinárodní výstava – Rybník (PL)
- 11. – 12. 8. – výstava Nemyčeves
- 11. – 12. 8. – výstava mečíků Nepomuk, rodný dům A. Němejce
- 16. – 19. 8. – Letní Flora – Olomouc
- 17. – 18. 8. – svět květin – Trutnov
- 18. – 19. 8. – Výstava Jinošov
- 23. – 28. 8. – Země živitelka
- 25. – 26. 8. – mezinárodní výstava – Neznašov (ČR)
- 15. – 16. 9. – mezinárodní výstava – Myslowice (PL)

Případné změny termínů výstav sledujte na webu: www.gladiris.cz/aktuality.htm

Prosba paní Čablové o pomoc

Vážení přátelé Gladirisu, dostala jsem nelehký úkol v naší obci. Totiž, snažíme se probudit jakýmkoliv způsobem život v naší vesnici, probudit a obnovit náš zámek s přílehlým parkem, tak děláme, co se dá. Tak jsme od 13. 4. do 15. 4. 2018 uspořádali s pomocí Střední nábytkářské školy, oboru Rezbářů nádhernou akci, kluci vyřezávali sochy pro náš park, dělali jsme komentované prohlídky sic zdevastovaným zámekem a ožívajícím parkem, uspořádali několik historických přednášek a současně vyzvali ke sbírce na obnovu a parku i zámku, všechny narodivší se obyvatelé v našem okolí – do roku 1985 zde totiž byla porodnice a narodilo se zde od roku 1955 asi 21 000 dětí!

Ale k věci. Chceme v tomto probouzení pokračovat a tak vznikl nápad uspořádat výstavu "Květiny pro hraběnku Seilernovou" a K TOMU ÚČELU VÁS CHCI POPROŠIT, KDO BY Z VÁS NÁM MOHL VYPOMOCI KVĚTY MEČÍKŮ, ABYCHOM ZÁMEK VYZDOBILI, samozřejmě bychom prezentovali sic malou, ale pěknou výstavku vašich květů s popisy odrůd a uvedením vystavovatele – pěstitele.

Problém asi bude v datu! Plánujeme tuto výstavu uskutečnit, spolu s koncerty vážné hudby, ve dnech 28. a 29. 7.! Myslíte, že bychom od některých z vás, v době všech dalších výstav, mohli získat nějaké květy? Děkuji za odpověď.

Vlasta Čablová

Kontakt: email v.cablova@seznam.cz, tel. 603 814 545

PÁR FOTEK Z VČS GLADIRISU - ÚNOR 2018

K ČLÁNKU: NETRADIČNÍ PĚSTOVÁNÍ GLADIOL

K ČLÁNKU: Pěstování denívek v ČR

'Mikado' (Stout, 1929) byl jedním z prvních kříženců.

Moderní odrůdy denívek se od výchozích druhů značně odlišují. 'The Band Played On' (St. 06).

'CZ Leona' (2n=22) patří mezi osvědčené odrůdy.

'CZ Prima' (2n=22) kvete počátkem června.

'CZ Memories' (2n=22) je ukázkou pavoukovitého typu květu tzv. spider.

'Beno Dudek' (4n=44) byla vyšlechtěna v roce 2009.

'Paron Foolish Desperado' (4n=44) vychází ze šlechtění odrůdy 'Fooled Me'.

'Paron Beauty Margaret' (4n=44) vyniká temně fialovým okem a lemováním okraje.

'Mysločovice' (4n=44) jsou odrůdou vhodnou pro hromadné výsadby.

Kultivar 'Kardinál Tomášek' (4n=44) má výrazné žilkování.

Odrůda 'Citrónový Krystal' (4n=44) byla v roce 2017 zaslána do evropské soutěže.

Semenáč Petra Mimiránka M4-9

Výsadba denívek v Průhonickém parku

K ČLÁNKU: Použitie kvapkovej závlahy pre pestovanie, aj gladiol

K ČLÁNKU: John Pilbeam

Šlechtitel John Pilbeam s plaketou Mezinárodní gladiolové síně slávy USA

MEXIKO LEDEN 2018

30. VÝROČÍ ZALOŽENÍ OSADY

